ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ

ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ

ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ
ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିଷଦ,
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରାଧିକରଣ,
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ

ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ :

ଡ. ଦିଗରାଜ ବ୍ରହ୍ମା
ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ନାୟକ
ଡ. ମୀନାକ୍ଷୀ ପଣ୍ଡା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନେହପ୍ରଭା ମହାପାତ୍ର
ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମଲ୍ଲିକ
ସୁଶ୍ରୀ ଲିପିକା ସାହୁ

ସମୀକ୍ଷକ ମଣ୍ଡଳୀ :

ଶ୍ରୀ ନିରଂଜନ ଜେନା
ଡ. ବସନ୍ତ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ
ସୁଶ୍ରୀ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ବେହେରା
ଶ୍ରୀମତୀ ଗୀତାଂଜଳି ପଟ୍ଟନାୟକ
ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ପରିଡ଼ା

ସଂଯୋଜନା : ଡ. ପ୍ରୀତିଲତା ଜେନା
ଡ. ତିଲୋତ୍ତମା ସେନାପତି
ଡ. ସବିତା ସାହୁ

ପ୍ରକାଶକ : ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ମୁଦ୍ରଣ ବର୍ଷ : ୨୦୧୦
୨୦୧୯

ପ୍ରସ୍ତୁତି :
ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିଷଦ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଓ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମୁଦ୍ରଣ : ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଜଗତମାତାଙ୍କର ଚରଣରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ମୁଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଭେଟି ଦେଉଅଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେ ହେଉଛି । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ମୂଲ୍ୟବାନ ଭେଟି ମୁଁ ଯେ ଜଗତ ସମ୍ମୁଖରେ ଥୋଇପାରିବି, ତାହା ମୋର ପ୍ରତ୍ୟୟ ହେଉନାହିଁ । ଏଥିରେ ରହିଛି ମୋର ସମଗ୍ର ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ କରିବାର ଚାବିକାଠି । ଯେଉଁ ନୂଆ ଦୁନିଆ ପାଇଁ ମୁଁ ଛଟପଟ ହେଉଛି, ତାହା ଏହିଥିରୁ ହିଁ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଏହା ମୋର ଅନ୍ତିମ ଅଭିଳାଷ କହିଲେ ଚଳେ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି

ସୂଚୀପତ୍ର

ଅଧ୍ୟାୟ	:	ପ୍ରସଙ୍ଗ	ପୃଷ୍ଠା
ପ୍ରଥମ	:	ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳା	୧
ଦ୍ୱିତୀୟ	:	ଆମେ କିପରି ଆମକୁ ଶାସନ କରୁ	୯
ତୃତୀୟ	:	ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଜୀବୀ	୧୮
ଚତୁର୍ଥ	:	ଆମ ଦେଶ ଓ ଆମ ପୃଥିବୀ	୩୨
ପଞ୍ଚମ	:	ଆମ ଦେଶର ଭୂମିରୂପ ଓ ଜଳବାୟୁ	୩୯
ଷଷ୍ଠ	:	ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ	୫୫
ସପ୍ତମ	:	ଭାରତର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ	୭୦
ଅଷ୍ଟମ	:	ଆମ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନଧାରା	୭୮
ନବମ	:	ଆମ ଦେଶର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି	୮୨
ଦଶମ	:	ଆମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ	୮୯
ଏକାଦଶ	:	ଆମ ପ୍ରଗତି	୯୮
ଦ୍ୱାଦଶ	:	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ରୋଗ	୧୧୯
ତ୍ରୟୋଦଶ	:	ଆବର୍ଜନାର ନିଷ୍କାସନ ଓ ସଦୁପଯୋଗ	୧୩୦
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ	:	ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓ ସୁରକ୍ଷା	୧୩୭
ପଞ୍ଚଦଶ	:	ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା	୧୪୦
ଷୋଡଶ	:	ସମସ୍ତେ ଏକାପରି ନୁହଁନ୍ତି	୧୪୭
ସପ୍ତଦଶ	:	ଜଙ୍ଗଲ ଓ ମୃତ୍ତିକାକ୍ଷୟ ଏବଂ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ	୧୫୭
ଅଷ୍ଟାଦଶ	:	ଶକ୍ତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ	୧୬୩
ଊନବିଂଶ	:	ବାୟୁ	୧୭୩
ବିଂଶ	:	ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ	୧୮୩
ଏକବିଂଶ	:	ଆମ ଜୀବନରେ ବିଜ୍ଞାନ	୧୮୮
ଦ୍ୱାବିଂଶ	:	ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ବ୍ୟବହାର	୧୯୮

AL6RKX

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳା

ଗାଁ ମଝିରେ ମୋହନବାବୁଙ୍କ ଘର । ମିଟୁ ଓ ମିକି ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନ । ମିଟୁ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଓ ମିକି ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼େ । ମୋହନ ବାବୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପରିବାର । ମୋହନ ବାବୁଙ୍କର ଗୀତ ଶୁଣିବାରେ ଭାରି ସଉକ୍ । ତେଣୁ ସେ ସକାଳୁ ଉଠି ଓ ଅଫିସ୍‌ରୁ ଫେରିଲାପରେ ଟେପ୍‌ରେ ଅଧିକ ଶବ୍ଦକରି ଗୀତ ଶୁଣନ୍ତି । ନିଜର ପିଲାମାନେ ସେହି ଶବ୍ଦରେ ପାଠ ପଢ଼ିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଗାଁ ମଝିରେ ଘରଟି ହୋଇଥିବାରୁ ପଡୋଶୀ ଘରର ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଖେଳନ୍ତି । ପଡ଼ିଶା ଘରର ବୁଢ଼ିମା ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତିରେ ଶୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜେଜେମା’ ମଧ୍ୟ ପୁରାଣ ପଢ଼ିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିଛିଦିନ ପରେ ଦେଖାଗଲା ମୋହନ ବାବୁଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଓ ପଡ଼ିଶାଘରର ପିଲାମାନେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ କଲେ ନାହିଁ । କହିଲ ଦେଖି, ଏହିସବୁ ଅସୁବିଧା ହେବାର କାରଣ କ’ଣ ? (କୁହ ଓ ଲେଖ)

ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ ସବୁଦିନ ଅଧିକ ଜୋରରେ ଶବ୍ଦ କରି ଗୀତ ଶୁଣିବା ମୋହନବାବୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ । ତାଙ୍କର ଏହି ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଲେ ।

ଏହି ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ । ସେଗୁଡ଼ିକରୁ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସର ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଚିହ୍ନାଅ ।
ତୁମେ ଜାଣିଥିବା କେତୋଟି ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସର ନାମ ଲେଖ ।

ଭଲ ଅଭ୍ୟାସ	ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ
■	■
■	■
■	■
■	■
■	■

ଆମେ ସମସ୍ତେ ସମାଜରେ ବାସକରୁ । ସମାଜ କେତେକ ନୀତି ନିୟମରେ ଚାଲେ । କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକଲେ ସମାଜର ନିୟମ ଭଙ୍ଗ ହୁଏ । ସମାଜରେ ନିଜେ ରହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଯେପରି ରହିବାରେ ଅସୁବିଧା ନହୁଏ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଣିଷକୁ କିଛି ନିୟମ ମାନିବାକୁ ହୁଏ। ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ହୁଏ। ଏସବୁ ନିୟମ ନ ମାନିବା ହେଉଛି ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ।

ସମାଜରେ କେତେକ ଲୋକ ନାନା ପ୍ରକାର ଅପରାଧ କରିଥାନ୍ତି, ଯଥା:- ଚୋରି, ଡକାୟତି, ମାଡ଼ପିଟ କରିବା, ଧମକ ଚମକ ଦେବା ଓ ଜବରଦସ୍ତ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି । ବେଳେବେଳେ ଲୋକମାନେ ଘରଦ୍ୱାର, ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆସବାବପତ୍ର, ଗାଡ଼ିମଟର ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଭଙ୍ଗାରୁଜା ବା ପୋଡ଼ାଜଳା ଏବଂ ଲୁଟତରାଜ କରନ୍ତି । କେତେକ ଲୋକ ବିନା ଟିକସରେ ବସ୍, ଟ୍ରେନରେ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି ଓ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ଫଳରେ ସମାଜର ତଥା ଦେଶର ଅନେକ କ୍ଷତି ହୁଏ । ଏ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଅପରାଧମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘଟୁଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ଯେପରି -

- ସୁନା ଚେନ ଛିଣ୍ଡାଇ ନେବା
- ମଟର ସାଇକଲ ଚୋରି କରିନେବା

____

____

____

____

ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି କୁହ ଓ ଲେଖ ।

ମଦପିଇ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେବ ?

ମଦ୍ୟ ପାନ କରିବା, ଗଞ୍ଜେଇ ଟାଣିବା, ଡ୍ରଗ୍ସ ଖାଇବା, ଅଫିମ ଖାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ମନରେ ଏକ ସାମୟିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଫଳରେ ସେ ନିଜର ହିତାହିତ ଜ୍ଞାନ ଭୁଲିଯାଏ । ସେ ଗୁଣ୍ଡାଗିରି, ଅବିବେକିତା, ଚୋରି, ଡକାୟତି ଆଦି ଅପରାଧମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । କେଉଁଟି ଭୁଲ ଓ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ସେ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ମଦ ପିଇବା ପାଇଁ ଘରେ କିମ୍ବା ବାହାରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରନ୍ତି । ଫଳରେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୟ ଓ ଘୃଣା କରନ୍ତି ।

ଅପରାଧ ନିରାକରଣର ଉପାୟ :

୧. ପିଲାମାନେ ପାଠପଢ଼ିବା ଦରକାର କାରଣ ଶିକ୍ଷା ମଣିଷକୁ ଠିକ୍ ବାଟରେ ନିଏ ।

୨. ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ତାକୁ ନେଇ ଘଟୁଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଅପରାଧ ଦୂରଦର୍ଶନରେ ଦେଖାଇବା ତଥା ରେଡ଼ିଓରେ ପ୍ରଚାର କରିବା ଦରକାର ।

୩. ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ତତ୍‌ଜନିତ ଅସୁବିଧା ଉପରେ ତର୍କସଭା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ହେବା ଦରକାର ।

୪. ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଯାତ୍ରା ଏବଂ ପଥପ୍ରାନ୍ତ ନାଟକ ବିଭିନ୍ନ ଗଳିକନ୍ଦିରେ ହେବା ଦରକାର ।

୫. ଅପରାଧୀକୁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

୬. ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟର ଶରୀର ପ୍ରତି ପଡୁଥିବା କୁପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଚେତନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅପରାଧ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଆଉ କି କି ଉପାୟ କରାଯାଇପାରେ ନିଜେ ଭାବି ଲେଖ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ –

- ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ, ମନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ନିଜର କ୍ଷତି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କ୍ଷତି କରିଥାଏ ।
- ସମାଜର ନୀତିନିୟମ ନ ମାନି ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ହେଉଛି ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ।
- ଅସତ୍ ଚରିତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସମାଜରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ।
- ଚୋରି, ଡକାୟତି, ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ, ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ, ମଦପିଇ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଆଦି ଅପରାଧ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ।
- ଅପରାଧ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପନ୍ଥା ରହିଛି । ତାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆମେ ଅପରାଧକୁ କମାଇ ପାରିବା ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧.	ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ଭଲ ଅଭ୍ୟାସ ଗୁଡ଼ିକୁ ତଳସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ରାସ୍ତା ମଝିରେ ସାଇକେଲ ଚଳାଇବା, ଧୂମପାନ କରିବା, ଗୀତଗାଇବା, ପ୍ରତିଦିନ ସିନେମା ଦେଖିବା, ଛୁଟିରେ ବନ୍ଧୁଘର ବୁଲିଯିବା, ଜୋରରେ ମାଇକ ବଜାଇବା, ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ିବା, ବିଦ୍ୟାଳୟ କାନ୍ଥରେ ଗାରେଇବା, ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଗଛ ଲଗାଇବା, ଠିକ୍ ସମୟରେ ଟିକସ୍ ଦେବା, ବେଞ୍ଚ, ଗଛ, ଟାୟାର ଜାଳି ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରିବା, ଜବରଦସ୍ତ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ କରିବା, ଅନ୍ୟ ବାଡ଼ିରୁ ଫୁଲ ଓ ଫଳ ଚୋରି କରିବା ।

ଭଲ ଅଭ୍ୟାସ	ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ

୨. ତୁମେ ଜାଣିଥିବା ଯେ କୌଣସି ୫ଟି ଅପରାଧର ନାମ ଲେଖ ।

୩. ତୁମର ଜଣେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ମଦ୍ୟପାନ କରୁଥିଲେ କ'ଣ କରିବ ?

୪. ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘଟୁଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା କର । ସେହି ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ କିପରି ନିରାକରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ତା'ର ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

ଅପରାଧ	ନିରାକରଣର ଉପାୟ

୫. ତଳେ କେତୋଟି ଉକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି ସେହି ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥିବା ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

(କ) ନିୟମିତ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଆସିବା ।

(ଖ) ଘରର ଅପରିଷ୍କାର ପାଣି ରାସ୍ତାକୁ ଛାଡ଼ିବା ।

(ଗ) ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଝାଡ଼ା ବସିବା ।

(ଘ) ରାସ୍ତା ଉପରେ ମଇଳା ଜମା କରିବା ଓ ରାସ୍ତାରେ କଦଳୀ ଚୋପା ପକାଇବା ।

(ଙ) ବିଜୁଳିବତିକୁ ଟେକା ମାରି ଭାଙ୍ଗିବା ।

(ଚ) ପ୍ରାର୍ଥନା ସରିବାପରେ ଧାଡ଼ିକରି ନିଜ ଶ୍ରେଣୀ କକ୍ଷକୁ ଫେରିବା ।

(ଛ) ସାଙ୍ଗପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିବା ।

(ଜ) ଦିନରେ ଆବଶ୍ୟକ ନଥାଇ ବିଜୁଳିବତୀ ଜାଳିବା ।

(ଝ) ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ।

୬. ଯେକୌଣସି ୪ଟି ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ ଲେଖ ।

୭.	ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ । ଅପରାଧ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବାଭଳି ଉକ୍ତି ନିକଟରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଓ ସହାୟକ ନ ହେବା ଭଳି ଉକ୍ତି ନିକଟରେ (x) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

- ଚୋରିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଦୁଆର ଓ ଝରକାଗୁଡ଼ିକୁ ମଜଭୁତ କରିବା । ☐
- ଆମପାଖରେ ଥିବା ଟଙ୍କା, ପଇସା ଓ ସୁନାଗହଣାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା । ☐
- ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା । ☐
- ଅପରାଧର କୁପରିଣାମ ସମ୍ପର୍କରେ ସଭା, ସମିତି ଓ ପଥପ୍ରାନ୍ତ ନାଟକ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅବଗତ କରିବା । ☐
- ମଦପିଇ ଗୋଳମାଳ କଲେ ପୋଲିସ୍‌କୁ ଜଣାଇବା । ☐
- ଓଜନ ମାପରେ ଠକୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ କୌଣସି ବାଧା ଦେବା ନାହିଁ । ☐
- ଚୋରକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଘରେ କୁକୁର ପାଳିବା । ☐
- ସ୍ଥାନୀୟ ଜଣାଶୁଣା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୋଲିସ୍‌ର କଡ଼ା ନଜର ରଖିବା । ☐
- ଦୋଷୀକୁ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା । ☐
- ଅପରାଧୀକୁ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍‌କୁ ନ ଜଣାଇବା । ☐
- ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନେ କିଛି ପଇସା ଦେଇ ରାତ୍ରି ଜଗୁଆଳି ରଖିବା । ☐
- ରେଡିଓ,ଟେଲିଭିଜନ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଅପରାଧ ନିରାକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଚାର କରିବା । ☐
- ଅପରାଧୀର ଚରିତ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ☐
- ଖରାପ ବ୍ୟବହାରକୁ ସହିବା । ☐
- ଅପରାଧକୁ ଘୃଣା କରିବା ମାତ୍ର ଅପରାଧୀକୁ ନୁହେଁ । ☐

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ

- ଅପରାଧ ନିରାକରଣ ପାଇଁ କେତୋଟି ସ୍ଲୋଗାନ ଲେଖି ଆଣ ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ଉପସ୍ଥାପନ କର । ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଲେଖିଥିବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସିତ କରାଯିବ ।
- ସମ୍ବାଦପତ୍ରରୁ ବିଭିନ୍ନ ଅପରାଧ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କର ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ଉପସ୍ଥାପନା କର ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ALFHHK

ଆମେ କିପରି ଆମକୁ ଶାସନ କରୁ

ତଳ ଶ୍ରେଣୀରେ ଆମେ "ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ" ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ପଢ଼ିଛେ । ଆସ ଆମେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଗଠନ ବିଷୟରେ ପଢ଼ିବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଶାସନ କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନସଭାଟିଏ ଅଛି । ବିଧାନସଭା ଗୃହ ଆମ ରାଜ୍ୟର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ବିଧାୟକ କୁହାଯାଏ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ବିଧାୟକଙ୍କ ନାମ ତଳ କୋଠରିରେ ଲେଖ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରର ଗଠନ :-

ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୪୭ । ଏହି ସଭ୍ୟମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର ଲୋକମାନେ ଭୋଟ ଦେଇ ନିଜ ନିଜ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଛା ହୋଇଥିବାରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ "ଗଣତନ୍ତ୍ର" ଶାସନ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଗଠିତ ହୁଏ । ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାର ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଦଳର ନେତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟପାଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ କ୍ୟାବିନେଟ୍‌ମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଶିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ହୁଏ । ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସାଧାରଣତଃ ୫ ବର୍ଷ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକରେ । ଜଣେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ବିଭାଗ ଥାଏ । ରାଜ୍ୟର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶାସନକର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ରାଜ୍ୟପାଳ । ତାଙ୍କ ନାମରେ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ଚାଲେ । ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ନିଯୁକ୍ତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?

ଆମ ରାଜ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?

ଆମ ରାଜ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରର ତିନୋଟି ଅଙ୍ଗ ରହିଛି :

୧. ଆଇନ ଗଢ଼ିବା ସଂସ୍ଥା,

୨. ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସଂସ୍ଥା,

୩. ଆଇନକୁ ତର୍ଜମା କରିବା ସଂସ୍ଥା,

ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶାସନବ୍ୟବସ୍ଥା

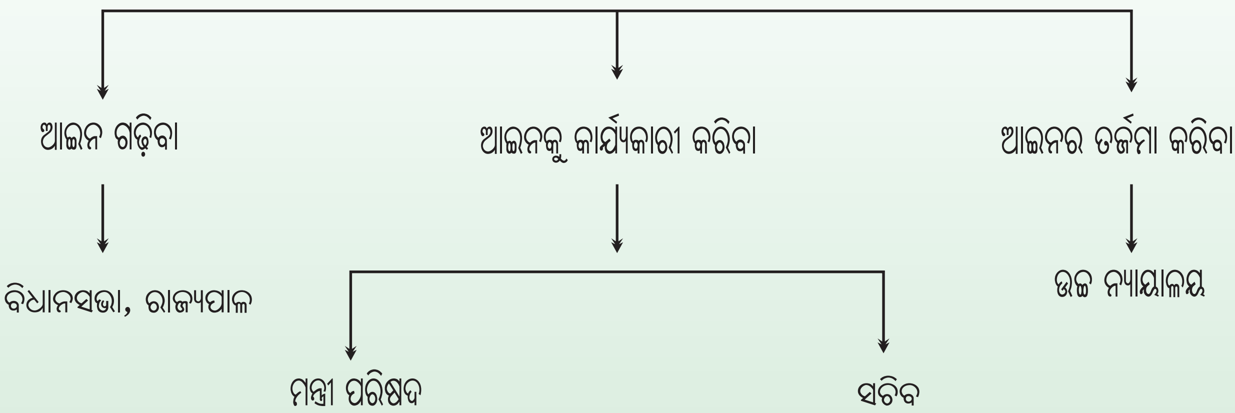

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେଉଁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ?

ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ସମୂହ ଶାସନ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଆମ ଦେଶର ରାଜଧାନୀ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ଭଳି କେନ୍ଦ୍ର ଶାସନର ତିନୋଟି ଅଙ୍ଗ ରହିଛି । ଯଥା : ଆଇନ ଗଢ଼ା ସଂସ୍ଥା, ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସଂସ୍ଥା ଓ ଆଇନର ତର୍ଜମା କରିବା ସଂସ୍ଥା ।

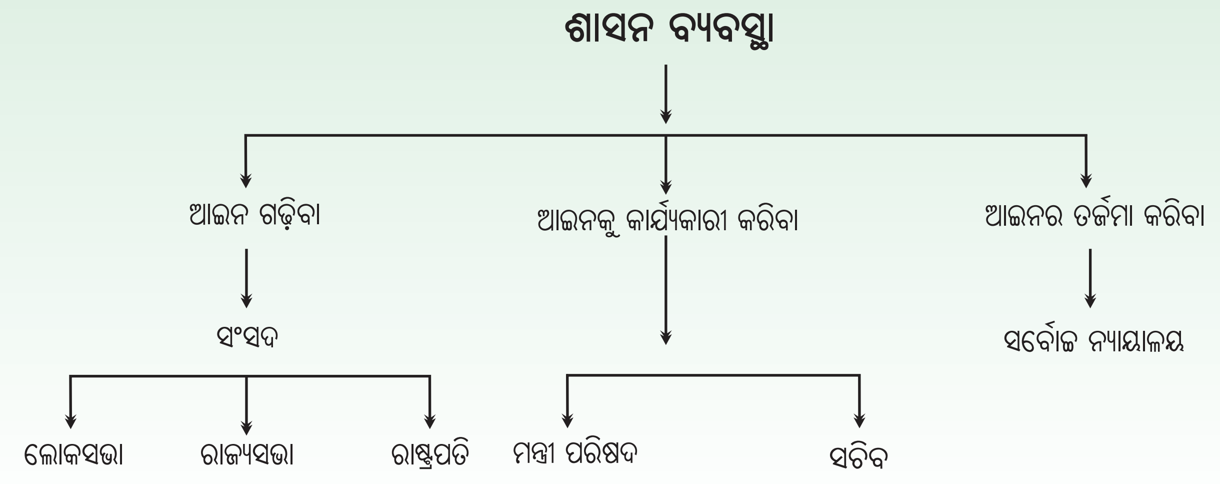

ଆମ ଦେଶର ଆଇନ କିପରି ଗଢ଼ାଯାଏ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ ?

ଆମ ଦେଶରେ ଆଇନ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟ ବା ସଂସଦ ରହିଛି । ଏଥିରେ ଦୁଇଟି ସଭା ଅଛି । ଗୋଟିଏ ଲୋକସଭା ଓ ଅନ୍ୟଟି ରାଜ୍ୟସଭା । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମଧ୍ୟ ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟର ଏକ ଅଂଶ । ଆସ ଲୋକସଭା , ରାଜ୍ୟସଭା ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିବା । ଲୋକସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ସିଧାସଳଖ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ରାଜ୍ୟସଭାର ସଦସ୍ୟମାନେ ପରୋକ୍ଷଭାବେ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଧାନସଭାର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । କେତେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମନୋନୟନ କରନ୍ତି ।

ଲୋକସଭାରେ ଯେଉଁ ଦଳ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠତା ହାସଲ କରେ ସେହି ଦଳର ନେତାଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଉପମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଅନ୍ତି ।

ସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ାଯାଏ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭାଗ ବଣ୍ଟନ କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ନିଜ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ତୁଲାଇଥାଆନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ସଚିବାଳୟରେ ଥିବା ସଚିବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ତଳସାରଣୀରୁ ଲୋକସଭା ଓ ରାଜ୍ୟସଭା ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ଜାଣିବା ।

ରାଜ୍ୟସଭା	ଲୋକସଭା
ଏହା ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସଭା	ଏହା ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସଭା ନୁହେଁ । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ୫ ବର୍ଷ
ଏହି ସଭା ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅଛି	ଏହି ସଭା ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅଛି
ଏହି ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ବିଧାନସଭାର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି	ଏହି ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି
ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏହି ସଭାର ସ୍ଥାୟୀ ସଭାପତି	ବାଚସ୍ପତି ଏହି ସଭାର ସଭାପତି
ମୋଟ ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୨୫୦ । ଏଥିରୁ ୧୨ ଜଣଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମନୋନୀତ କରନ୍ତି ।	ମୋଟ ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୫୪୫ । ଆଂଗ୍ଲୋ-ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ସଂପ୍ରଦାୟର କେହି ନ ଥିଲେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ୨ ଜଣଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରନ୍ତି ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଭ୍ୟ ୬ ବର୍ଷ ରହନ୍ତି ।	ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଭ୍ୟ ୫ ବର୍ଷ ରହନ୍ତି ।
ପ୍ରତି ଦୁଇ ବର୍ଷରେ ୧/୩ ଅଂଶ ସଭ୍ୟ ଅବସର ନିଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନୂଆ ସଭ୍ୟ ଆସନ୍ତି ।	
ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଅନୁପାତରେ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ସ୍ଥିର ହୁଏ ।	ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଅନୁପାତରେ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ସ୍ଥିର ହୁଏ ।
ଓଡ଼ିଶାର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୦	ଓଡ଼ିଶାର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୧

ସଂସଦ ଭବନ

ଆମେ ରାଜ୍ୟସଭା, ଲୋକସଭା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲେ । ଆସ,ଆମେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିବା ।

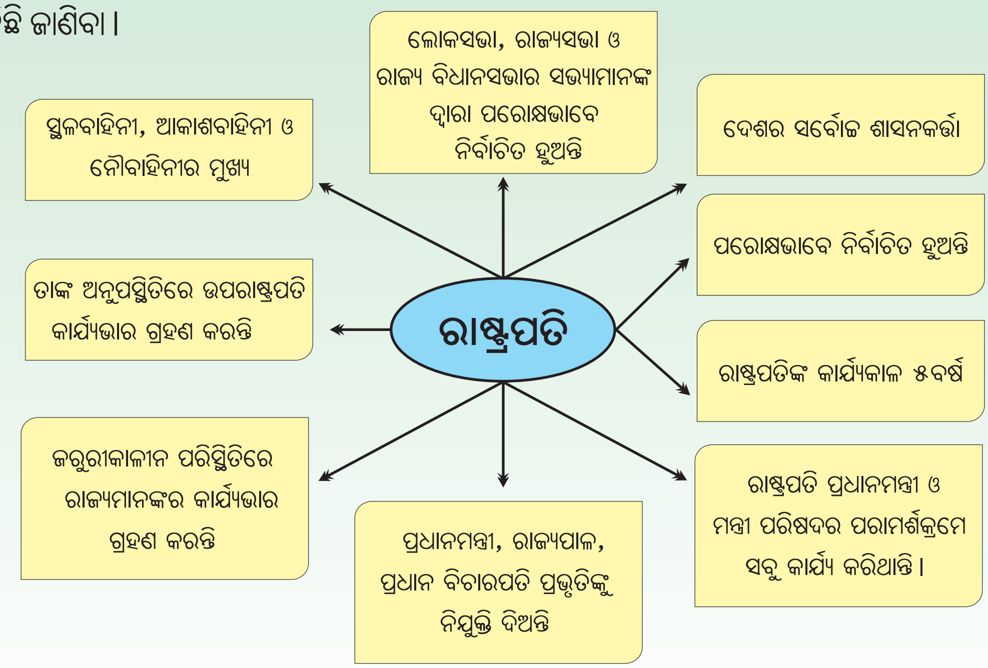

ଦେଶର ଶାସନ ଠିକ୍ ଚାଲିଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବା ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ରହିଛି । ଏହା ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନକୁ ଏହା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଭାରତ ଶାସନ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଭିନ୍ନ ନୀତି ନିୟମ ସମ୍ବିଧାନରେ ଲେଖାଅଛି ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କ

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର :	❑- କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦେଶପାଇଁ ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ❑- କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ❑- ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଦେଇଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସମଗ୍ର ଦେଶପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଆନ୍ତି ।
ରାଜ୍ୟ ସରକାର :	❑- ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ରାଜ୍ୟପାଇଁ ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ❑- ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ❑- ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା ଦେଇଥିବା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଅନୁଦାନ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ।
ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା :	❑- ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ବା ସହରାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି ଓ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ।

ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା	❑ ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ସଂସ୍ଥା ଜରିଆରେ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ କାମଧନ୍ଦା ଯୋଗାଇଦିଆଯାଏ । ଯଥା - ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗ୍ରାମସଡ଼କଯୋଜନା, ରାଜୀବଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପାନୀୟଜଳ ଯୋଗାଣ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ବା MNREGS ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଆମ ଦେଶର ଶାସନ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରାହିଁ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ଲୋକମାନେ ଭୋଟଦେଇ ବିଧାନସଭା ଓ ଲୋକସଭା, ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ, ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି ବାଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମର ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ଏହିମାନେହିଁ ଲୋକମାନଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝନ୍ତି ଓ ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି । ଏଣୁ ଆମଦେଶର ଶାସନକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସନ ବା **ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ** କୁହାଯାଏ ।

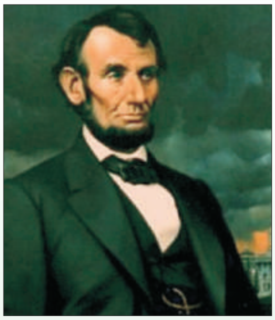

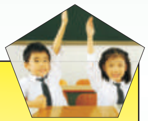

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଗଣତନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଏକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗଥାଏ । ଆବ୍ରାହାମ ଲିଙ୍କନ କହିଛନ୍ତି, "ଗଣତନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଲୋକମାନଙ୍କର, ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।"

ଆମଦେଶ ଭାରତ ୨୯ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ ୭ଟି କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେହି ରାଜ୍ୟର ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ । ଏହାବାଦ୍ ସବୁ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସରକାର ଗଢ଼ାହୋଇଛି । ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଢ଼ାହୋଇଛି । କୌଣସି ରାଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ଆମ ଦେଶଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଆମ ଦେଶ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସଂଘ । ଏହି ଶାସନବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଂଘୀୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କୁହାଯାଏ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରକୁ ସଂଘୀୟ ସରକାର କୁହାଯାଏ ।

କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଲୋକପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏଣୁ ଭୋଟ ଦେବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ବେଳେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ନଦେଇ ଭୋଟ ଦେଇ ନଥାନ୍ତି । ଏପରି କଲେ ଏକ ଦକ୍ଷ ସରକାର ଗଠନ କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ । ଦେଶରେ ଏକ ସୁଦୃଢ଼ ସରକାର ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଭୋଟ ଦେଇ ବାଛିବା ଉଚିତ । ଏଥିପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନରେ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଭୋଟଦେବା ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ।

ତୁମ ଘରେ କେତେ ଜଣ ଭୋଟର ଅଛନ୍ତି ?

ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଓ ବୟସ ଲେଖ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ ଚାଲୁଥିବାରୁ ଲୋକମାନଙ୍କର କ'ଣ ସୁବିଧା ହେଉଛି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ଲେଖ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ନିଜର ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିଥାଆନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମ ଶାସନ ଚାଲେ ।
- ଆମ ରାଜ୍ୟ ଶାସନରେ ବିଧାନସଭାର ସଭ୍ୟ, ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ, ରାଜ୍ୟପାଳ ଭାଗ ନିଅନ୍ତି ।
- ଆମ ଦେଶର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ସମୂହଶାସନ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବା ସଂଘ ସରକାର ଅଛି ।
- କେନ୍ଦ୍ର ଶାସନରେ ସଂସଦ, ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ, ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଦି ଭାଗ ନିଅନ୍ତି ।
- ଆମ ଦେଶ ହେଉଛି ଏକ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଓ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ।
- ୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ଭୋଟ ଦେବା ଅଧିକାର ଅଛି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ପ୍ରତି ପ୍ରଶ୍ନତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ବାଛି ଲେଖ ।

କ) ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କିଏ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି ?

୧) ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

୨) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ

୩) ରାଷ୍ଟ୍ରପତି

୪) ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି

ଖ) କିଏ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ନଥାନ୍ତି ?

୧) ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

୨) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ

୩) ରାଜ୍ୟପାଳ

୪) ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ

ଗ) ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଶାସନ ଆମ ଦେଶରେ ଚାଲୁଛି ?

୧) ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ

୨) ସାମରିକ ଶାସନ

୩) ରାଜାଙ୍କର ଶାସନ

୪) ଏକଛତ୍ରବାଦ ଶାସନ

୨. ଭାରତର ସଂସଦ(ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ) କେଉଁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ?

୩. ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କିପରି ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି ?

୪. ଲୋକସଭା ଓ ରାଜ୍ୟସଭା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଅ ।

୫. ନିମ୍ନରେ କେତୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କରିବା ପାଇଁ କେଉଁ ସ୍ତରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଏ✓ ଚିହ୍ନ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଅ ।

	ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ	ରାଜ୍ୟ	କେନ୍ଦ୍ର
କ) ଚଳିତ ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ କୃଷକଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ।			

	ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ	ରାଜ୍ୟ	କେନ୍ଦ୍ର
ଖ) ଏକ ନୂଆ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟର ପ୍ରଚଳନ ।			
ଗ) ଜାମ୍ମୁରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇଟି ଟ୍ରେନ ଚଳାଇବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ।			

୬. ସାରଣୀରେ ଥିବା ଖାଲି ଘରଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କର ।

ନାମ	କାର୍ଯ୍ୟକାଳ	ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା	କେଉଁଠି ଅଛି
ଆମ ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭା			
ଲୋକସଭା			
ରାଜ୍ୟସଭା			

୭. ତୁମେ ଯଦି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବ କ'ଣ କରିବ ? ୫ଟି ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

____

____

____

____

____

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ALPIP8

ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମଜୀବୀ

କର୍ମହିଁ ଜୀବନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ କିଛି ନା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନିଜର ରୋଜଗାର କରିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଦ୍ୱାରା ସମାଜର ସମସ୍ତେ ଉପକାର ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଆସ ଆଜି ପରିବହନ, ଗମନାଗମନ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଜୀବୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଗମନାମଗନ ଓ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ କର୍ମଜୀବୀ

ଆମେ ଆମ କାମରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଉ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସାଇକେଲ, ରିକ୍ସା, ମଟରସାଇକେଲ, ବସ, ରେଳ, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଆଦିର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଥାଉ । ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନର ମାଲପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ବିଭିନ୍ନ ଯାନବାହନ ମାଧ୍ୟମରେ ଯାଇଥାଏ । ଏସବୁକୁ ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ କାର୍ଯ୍ୟ କହିଥାଉ । ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାମ କରିଥାନ୍ତି ।

ଗମନାଗମନ ନିମନ୍ତେ ରାସ୍ତା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ରାସ୍ତା ତିଆରି କାମରେ ବହୁ ଶ୍ରମିକ, ଠିକାଦାର, ଯନ୍ତ୍ରୀ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ରାସ୍ତା ତିଆରି କରିବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଗୋଡ଼ି (ଚିପ୍ସ), ମୋରମ, ପିଚୁ, ବାଲି, ସିମେଣ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି । ଏସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଓ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ରାସ୍ତାର ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ ।

ରାସ୍ତା ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଏ । ସେ ରାସ୍ତାର କାମ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି । ରାସ୍ତାର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍‌ଭାବେ ହେଉଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଯନ୍ତ୍ରୀମାନେ ତଦାରଖ କରନ୍ତି ।

■ ତଳ କୋଠରିରେ ତୁମେ ଦେଖିଥିବା ରାସ୍ତା ତିଆରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିବା କେତେକ

କର୍ମଜୀବୀଙ୍କ କାମଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

	ରାସ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କର୍ମଜୀବୀ	ରାସ୍ତା ତିଆରିବେଳେ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ
୧		
୨		
୩		

ତୁମେ ଜାଣ ଯେ ଲୋକମାନେ ଯିବାଆସିବା ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା ପାଇଁ ଶଗଡ଼, ରିକ୍ସା, ବସ, ଟ୍ରକ,ଆଦି ଯାନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଯାନ ସଡ଼କ ପଥରେ ଯିବା ଆସିବା କରେ । କେତେକ ଶ୍ରମିକ ମାଲ ଲଦିବା, ଓହ୍ଲାଇବା କାମ କରିଥାନ୍ତି । ଆଉ କେତେଜଣ ଯାନ ଚଳାଇବା (ଚାଳକ ବା ଡ୍ରାଇଭର୍) ଓ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କାମ (ସାହାଯ୍ୟକାରୀ) କରିଥାନ୍ତି ।

ଟ୍ରକ ପରିବହନ

ଆମେ ବସ୍‌ରେ ଯାତାୟାତ କଲାବେଳେ ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଚାରୀ କାମ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥାଉ । ବସରେ କେଉଁ କର୍ମଚାରୀ କେଉଁ କାମ କରନ୍ତି ତଳ କୋଠରିରେ ଲେଖ ।

କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ	କେଉଁ କର୍ମଚାରୀ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି
ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ	
ବସ୍‌ଭଡ଼ା ଆଦାୟ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ	
ଗାଡ଼ିକୁ ଜିନିଷପତ୍ର ଉଠାଇବା ଓ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ	

ତୁମ ଲେଖାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭର କରିଥାନ୍ତି । ସବୁ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଯାତ୍ରାକାଳୀନ ନିରାପତ୍ତା ତାଙ୍କ ହାତରେ ଥାଏ । ସେ ରାସ୍ତା ନିୟମ ମାନି ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଥିବାରୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟେ ନାହିଁ । କଣ୍ଡକ୍ଟର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନକୁ ତାଙ୍କର ଯାତ୍ରା ନିମନ୍ତେ ବସ୍‌ଭଡ଼ା ଆଦାୟ କରନ୍ତି ଓ ସେଥିପାଇଁ ରସିଦ୍ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ହେଲ୍‌ପର ବସ୍‌ର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଜିନିଷପତ୍ର ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗାଡ଼ିକୁ ଉଠାନ୍ତି । ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ଡ୍ରାଇଭର, କଣ୍ଡକ୍ଟର ଓ ହେଲପର ଆମକୁ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଆମ ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ବସ୍, ଟ୍ରକ୍, ରିକ୍ସା ଆଦି ଯାନଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ ସେହିସବୁ ଗାଡ଼ିର ମରାମତି ଦରକାର ପଡ଼େ । ଗାଡ଼ିର ମରାମତି ନିମନ୍ତେ ଗ୍ୟାରେଜ ଅଛି । ଏଠାରେ ମେକାନିକ୍‌ମାନେ

ରେଳ ଲାଇନ ଓ ରେଳଗାଡ଼ି

ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଗାଡ଼ିକୁ ସଜାଡ଼ନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ସେବା ବିନିମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପାଉଣା ନିଅନ୍ତି ।

ଯାତାୟାତ ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ପରିବହନ ନିମନ୍ତେ ଆମ ଦେଶରେ ସଡ଼କ ବ୍ୟବସ୍ଥାପରି ରେଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅଛି । ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ସହର, ବନ୍ଦର ଓ କଳକାରଖାନା ଥିବା ସହର ଗୁଡ଼ିକୁ ରେଳପଥଦ୍ୱାରା ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଅଛି ।

ରେଳ ପଥରେ ଯାତ୍ରାକରି ରେଳଗାଡ଼ି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଷ୍ଟେସନ ଓ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ରୁହେ । ଷ୍ଟେସନର କାର୍ଯ୍ୟ ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଷ୍ଟେସନର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ଲାଟଫର୍ମକୁ କିପରି ଗାଡ଼ିଟି ସୁରୁଖୁରୁରେ ଆସିବ ଓ ଯିବ ତାହାର ଦାୟିତ୍ୱ ସିଗ୍‌ନାଲମ୍ୟାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ । ସେ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କେତ ମାଧ୍ୟମରେ ଷ୍ଟେସନ ମଧ୍ୟକୁ ରେଳଗାଡ଼ିଟିର ଯିବା ଆସିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି । ତାହା ନକଲେ ରେଳ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବ ଓ ଯାତ୍ରୀଙ୍କର ଧନଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହେବ । ଏଥିରୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର କଠୋର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମର ଧାରଣା ହୁଏ । ଷ୍ଟେସନରେ ଟିକଟ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି ।

ରେଳ ପରିବହନ

ଯାତ୍ରୀବାହୀ ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଲୋକେ ଟିକଟ କରି ଯାଉଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଟିକଟ୍ ଯାଞ୍ଚକାରୀ (ଟି.ଟି.ଆଇ) ଥାଆନ୍ତି । ଡ୍ରାଇଭର ରେଳଗାଡ଼ି ଚଳାନ୍ତି । ରେଳଯାତ୍ରା କିପରି ସୁଖପ୍ରଦ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣାବିହୀନ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ସେ ସତର୍କତାର ସହିତ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇ ଥାଆନ୍ତି । ରେଳ ଧରଣା ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ତଦାରଖ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରେଳଧାରଣା ନିରୀକ୍ଷକ ଥାଆନ୍ତି । ସେହିପରି ରେଳ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ (ଆର.ପି.ଏଫ୍.) ଲୋକମାନଙ୍କର ଯାତ୍ରାକାଳୀନ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରତି ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଜଣେ ଜଣେ ଗାର୍ଡ଼ ଥାଆନ୍ତି ସେ ରେଳଗାଡ଼ିର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଅନ୍ତି ।

ଜଳପଥରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଜୀବୀ

ଆମ ଦେଶର ଜଳପଥରେ ନୌକା, ଲଞ୍ଚ, ଜାହାଜ ଆଦି ଚାଲୁଛି । ନାଉରି କାତ ଓ ଆହୁଲା ଦ୍ୱାରା ନୌକା ଚଳାଇଥାଏ । ଲଞ୍ଚ, ଷ୍ଟିମର୍ ଓ ଜାହାଜ ଇଞ୍ଜିନ ଦ୍ୱାରା ଗତିକରେ । ଲଞ୍ଚ୍ ଓ ଷ୍ଟିମର୍ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ତାଲିମ ପ୍ରାପ୍ତ ଚାଳକ ଥାଆନ୍ତି । ଜଳ ଜାହାଜ ଚଳାଇବା ନିମନ୍ତେ ନାବିକ ଥାଆନ୍ତି । ଜାହାଜର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ସୁଧାରିବା ନିମନ୍ତେ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଓ ମେକାନିକ୍ ମଧ୍ୟ କାମ କରନ୍ତି । ସମଗ୍ର ଜାହାଜର ଦାୟିତ୍ୱ ଜଣକ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତଥାଏ । ତାଙ୍କୁ **କ୍ୟାପଟେନ** କୁହାଯାଏ । ଜାହାଜରେ ବେତାରଚାଳକ, ରାଡାର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଆଦି କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି ।

ଜଳଯାତ୍ରା ବହୁତ କଷ୍ଟଦାୟକ ଓ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେଥିରେ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ଠା ଓ କର୍ମତତ୍ପରତା ଯୋଗୁଁ ଯାତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ନିରାପଦ ଜଳଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି ।

■ **ଜଣେ ନାବିକ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ଜଳଯାନ ଚଳାଇଲେ କ'ଣ ଘଟିବ ତାହା ଲେଖ ।**

____

____

____

____

ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଜୀବୀ

ଜଳପଥପରି ଆକାଶ ପଥରେ ଦେଶ ବିଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ରାଜଧାନୀ ଓ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ସହରକୁ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଅଛି । ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦୂରସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ହୁଏ ।

ବିମାନଘାଟି, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଓ କର୍ମଚାରୀ

ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରା କଲାବେଳେ ପ୍ରଥମେ ବିମାନ ଘାଟିକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ବିମାନ ଘାଟିର ପ୍ରବେଶ ପଥରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଟିକଟ ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିଥାନ୍ତି ଓ ବିମାନ ଘାଟି ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଛାଡ଼ନ୍ତି । ସେଠାରେ ଥିବା ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀମାନେ ବିମାନଘାଟିର ନିରାପତ୍ତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମକୁ ଓ ଆମେ ନେଉଥିବା ଜିନିସପତ୍ରକୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତି । ତା'ପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଉଣ୍ଟରକୁ ଯାଇ ଆମକୁ ଆମ ଜିନିସପତ୍ରର ବ୍ୟାଗ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସେଠାରେ ଥିବା କର୍ମଚାରୀ ଆମ ବ୍ୟାଗ୍ ନେଇ ଆମକୁ ରସିଦ୍ ଦିଅନ୍ତି ।

ବିମାନ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ ଠିଆହୋଇ ପରିଚାରିକା ଆମକୁ ସ୍ୱାଗତ କରନ୍ତି । ସେ ବିମାନ ଭିତରେ ଆମର ଯାତ୍ରା ସମୟର ଆବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥ ଯୋଗାଇଥାଆନ୍ତି । ବିମାନ ଚାଳନାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଉଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପାଇଲଟ୍ କହନ୍ତି । ପାଇଲଟ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ପାଇଲଟ୍ ଥାଆନ୍ତି । ବିମାନ ଚାଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ସହ ପାଇଲଟ୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ବିମାନରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଦେଲେ ବିଶେଷ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ଇଞ୍ଜିନିୟର (ଯନ୍ତ୍ରୀ) ସେ ତ୍ରୁଟିକୁ ସୁଧାରନ୍ତି । ପାଇଲଟ୍‌ମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ତାଙ୍କର ତୃଟି ହେଲେ ବହୁତ ଧନଜୀବନ କ୍ଷତି ହୁଏ ।

ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଜୀବୀ

ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭୂତ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଲାଣି । ଆମେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ଅଳ୍ପସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ଓ ବିଦେଶର ଖବର ଜାଣିପାରୁ ।

ସେହି ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ହେଲା – ଡାକ, ଟେଲିଫୋନ, ମୋବାଇଲ, ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ରେଡ଼ିଓ, ଦୂରଦର୍ଶନ ଓ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହିସବୁ ସଂସ୍ଥାରେ ଅନେକ କର୍ମଚାରୀ କାମ କରନ୍ତି ।

ଡାକ ଘରେ ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର କାମ କରନ୍ତି । ସେ ଡାକଘରର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କିରାଣୀ, ଡାକ ପିଅନ

ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଡାକବାଲା ଘରକୁ ଘର ଯାଇ ଚିଠିପତ୍ର ବାଣ୍ଟନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

- ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ଡାକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କର । ଡାକବାଲା ଠିକଣା ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଯଦି ଚିଠି ନ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ଚିଠିଟି ପଠାଇଥିବା ଓ ଚିଠିଟି ପାଇବାକୁ ଥିବା ଲୋକଙ୍କର କି କି ଅସୁବିଧା ହୁଏ କୁହ ।

ତୁମ୍ଭେମାନେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର (ଖବର କାଗଜ) ଅନେକ ପଢ଼ିଥିବା । ଏଥିରୁ ଦେଶ, ବିଦେଶ ଓ ତୁମ ରାଜ୍ୟ ଓ ଅଞ୍ଚଳର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଖବର ଜାଣିପାରୁଥିବ । ଏହି ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସାମ୍ବାଦିକ, ସମ୍ପାଦକ, ପରିଚାଳକ, କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଛାପାକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ଛାପାକଳରେ ସମ୍ବାଦକୁ କାଗଜରେ ଛାପିଥାଆନ୍ତି । ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟ । କେତେକ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ଛାପାକଳରୁ ଆଣି ବିକ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି ।

ଦୂର ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ନିମନ୍ତେ ଟେଲିଫୋନ ଓ ମୋବାଇଲର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଏ । ଟେଲିଫୋନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନେ ହେଲେ କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀରେ କାମ କରୁଥିବା ଲୋକେ ଆମକୁ ମୋବାଇଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଦୂରରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ସୁବିଧା ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ରୀ, କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ବେତାର ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଖବର ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥାଉ । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ମନୋରଞ୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିବେଷଣ କରାଯାଏ । ବେତାର କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବହୁ କର୍ମଚାରୀ କାମ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କେନ୍ଦ୍ରର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥାଆନ୍ତି । ସମ୍ବାଦ ବିଭାଗରେ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସମ୍ପାଦକ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରଯୋଜକ, ଯନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ କର୍ମଚାରୀ ବିଭିନ୍ନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମକୁ ସେବା ଯୋଗାଇ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଆଜିକାଲି ଇଣ୍ଟରନେଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଖବର ଜାଣିପାରୁଛୁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, କୃଷି, ପାଣିପାଗ, ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟମଧ୍ୟ ପାଇ ପାରୁଅଛୁ । ଏହି ସଂସ୍ଥାରେ ବହୁ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟର କାମ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ କ୍ଷଣିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ତଥ୍ୟ ଆମକୁ ମିଳିପାରୁଛି । ରେଡିଓ, ଟିଭି ଓ ମୋବାଇଲ ସଜାଡ଼ିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କୁଶଳୀ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି ।

ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବାଣିଜ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱ

■ ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଳୁଥିବା କେତେକ ଜିନିଷପତ୍ରର ତାଲିକା ସହ ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ରର ତାଲିକା ତଳ କୋଠରିରେ ଲେଖ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଳୁଥିବା କେତେକ ଜିନିଷପତ୍ରର ତାଲିକା	ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ରର ତାଲିକା

ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ତାଲିକାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ତୁମର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମସ୍ତ ଜିନିଷପତ୍ର ମିଳେ ନାହିଁ । ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ସେହିସବୁ ଜିନିଷପତ୍ର ପାଇଁ ନିର୍ଭର କର । କାରଣ ଆମ ଦେଶର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳର ମାଟି ଓ ଜଳବାୟୁ ସମାନ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫସଲ ଅମଳ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନେ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ମିଳେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ କଳ କାରଖାନାରେ ମିଳୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଚାହିଦା ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏସବୁ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଜୀବୀ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । କେତେକ ଅର୍ଥ ଖଟାଇ ଥାଆନ୍ତି ଓ କେତେକ ଶ୍ରମ ଦାନ କରନ୍ତି । କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ ପରିଚାଳକଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ଆସୁଥିବା ମାଲ ଆଣିବା, ବିକ୍ରି କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରନ୍ତି । ପଇସା ଆଦାୟ କରନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କୁ ମାଲ ଦେବାପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଓଜନ, ମାପ କରିବା ଓ ମାଲ ବୋହିବା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱ ସୁଚାରୁରୂପେ ତୁଲାଇବା ଦରକାର ।

ସୈନିକ, ପୁଲିସ ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଗରୁତ୍ୱ:

ଆମ ଦେଶର ସୁରକ୍ଷା ଆମ ଦେଶର ସୈନିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସେମାନେ ଖରା, ବର୍ଷା, ଶୀତ କାକର ଆଦି ଖାତିର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଦେଶର ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଶତ୍ରୁ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷାକରିବା ନିମନ୍ତେ ଦିନରାତି ଜଗି ରହିଥାଆନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ଆମେ ଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷାପାଉ । ଆମ ଦେଶ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ରହେ ।

ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆମ ଦେଶରେ ତିନୋଟି ବାହିନୀ ଗଠିତ ହୋଇଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ନୌବାହିନୀ, ସ୍ଥଳବାହିନୀ ଓ ଆକାଶ ବାହିନୀ । ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଯଥା : ଭୂମିକମ୍ପ, ମହାବାତ୍ୟା, ସୁନାମୀ, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଆଦି ଘଟିଲେ ସେମାନେ ଦୁର୍ଗତ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ରିଲିଫ୍ ମଧ୍ୟ ବାଣ୍ଟନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓ ଦେଶ ଭିତରର ଶାନ୍ତି, ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୁଲିସ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଚୋରି, ଡକାୟତି, ଦଙ୍ଗା, ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଆଦି ରୋକିଥାନ୍ତି ।

ଟ୍ରାଫିକ ପୁଲିସ ରାସ୍ତାରେ ଯାନବାହନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ଲୋକେ ଏବଂ ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକ ସୁବିଧାରେ ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟତ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣା ହୁଏ ନାହିଁ । ରାସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣା ରୋକିବା ପାଇଁ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୂଚନା ମାନ ରହିଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଅଛି । ତୁମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ବୁଝି ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟତ କରିବା ଉଚିତ ।

ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ ଓ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୂଚନା

ରାସ୍ତାରେ ଯିବାଆସିବା ସମୟରେ ରାସ୍ତାପାର୍ଶ୍ୱରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହି ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକୁ ସମସ୍ତ ଗାଡ଼ିଚାଳକ ଓ ପଥଚାରୀମାନେ ଜାଣିବା ଜରୁରୀ ନଚେତ୍ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ହେବ ନାହିଁ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତ ତିନି ପ୍ରକାରର ।

୧. ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଟ୍ରାଫିକ ସଙ୍କେତ

ଏହି ସଙ୍କେତ ଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ ନାଲି ରଙ୍ଗର ବୃତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସିଧା ଯିବା ମନା / ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ

'ୟୁ' ବୁଲାଣି ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ମନା

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଯାନବାହନ ନିଷିଦ୍ଧ

ଓଭର ଟେକିଂ କରିବା ମନା

ସାଇକେଲ ଯିବା ମନା

ହର୍ଣ୍ଣ ବଜାଇବା ମନା

ପଥଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ନିଷେଦ୍ଧ

ପାର୍କିଂ କରିବା ମନା

ଡାହାଣ ବୁଲାଣି ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ମନା

ଗାଡ଼ି ରଖିବା ମନା

ବାମ ବୁଲାଣି ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ମନା

ବେଗର ସୀମା

୨. ସତର୍କତା ମୂଳକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତ ।

ଏହି ସଙ୍କେତ ସାଧାରଣତଃ ନାଲିରଙ୍ଗର ତ୍ରିଭୁଜ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଡ଼ାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱ ମୋଡ଼

ସାଇକେଲଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତା ପାରହେବା

ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱ ମୋଡ଼

ଡ଼ାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ମୋଡ଼

ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ମୋଡ଼

ଅଣ ଓସାରିଆ ପୋଲ

ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଖାଲ

ଚାଲିକରି ରାସ୍ତା ପାର ହେବା

ଆଗରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ

ଶ୍ରମିକ କାର୍ଯ୍ୟରତ

ନଦୀଘାଟ

ଆଗରେ ହମ୍ପସ୍ ରହିଛି

୩. ସୂଚନା ମୂଳକ ଟ୍ରାଫିକ ସଙ୍କେତ

ରାସ୍ତାରେ ଯିବାଆସିବା ସମୟରେ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ କିଛି ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ଏହି ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ସାଧାରଣତଃ ଏହି ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକ ରାସ୍ତାପାର୍ଶ୍ୱରେ ନୀଳ ଚତୁର୍ଭୁଜ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସାର୍ବଜନୀନ ଦୂରଭାଷ

ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ

ଡାକ୍ତରଖାନା

ଆଶୁଚିକିତ୍ସା ସ୍ଥାନ

ଏହି ଦିଗରେ ଗାଡ଼ି ରଖିବା ସ୍ଥାନ

ଆଜିକାଲି ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୁଲିସ ସଂସ୍ଥା ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଗଠନରେ ସହାୟକ ହେଉଅଛି । ଅପରାଧୀକୁ ଘୃଣା ନ କରି ସେ କିପରି ଅପରାଧ ନକରିବ, ସେଥିପାଇଁ ତାର ମାନସିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଅଛି । ଆଜିକାଲି ଜେଲ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଦୀ ଅପରାଧୀଙ୍କ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ବହୁ ସଂସ୍କାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଅଛି ।

ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଆମ ଦେଶର ଶିକ୍ଷକ, ଓକିଲ,ଡାକ୍ତର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ କର୍ମଜୀବୀ ଅଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମ କରି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଢ଼ାଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ଦିଗରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବହୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଡାକ୍ତର, ଓକିଲ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଭୃତି କର୍ମଜୀବୀ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଆନ୍ତି ।

ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା ସୈନିକ, ପୁଲିସ୍, ଶିକ୍ଷକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଳି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, କୃଷକର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କୃଷକ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନକଲେ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ ଦେଖାଯିବ । ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଓ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷର ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ

- ଦେଶର ଗମନାଗମନ ଓ ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ କର୍ମଜୀବୀ କାମ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ସଡ଼କପଥ, ରେଳପଥ, ଜଳପଥ, ଆକାଶପଥରେ ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ।
- ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଡାକ ଓ ତାର ବିଭାଗ, ମୋବାଇଲ, ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ରେଡ଼ିଓ ଓ ଟେଲିଭିଜନ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଆଦିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟର ଗୁରୁତ୍ୱ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ ।
- ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମଜୀବୀଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଆମେ ସହଜରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନର ଜିନିଷପତ୍ର ଆମ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ପାଇପାରୁଛୁ ।
- ଦେଶର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ପୁଲିସ ହାତରେ ଥାଏ । ସୈନିକ ଦେଶକୁ ବହିଃଶତ୍ରୁର ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ।
- ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୁଲିସ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକୁ ସୁବିଧା ଓ ସୁରକ୍ଷା ସହ ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ସହିତ ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ ।
- ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୂଚନାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ବୁଝି ରାସ୍ତାରେ ଯାତାୟତ କଲେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିନଥାଏ ।
- ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ନାଗରିକ ଗଠନ କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କର୍ମଜୀବୀଙ୍କ ଭଳି କୃଷକମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

କ) ——————— ବସ୍‌ର ମରାମତି କରନ୍ତି ।

(ଡ୍ରାଇଭର, ମେକାନିକ୍, କଣ୍ଡକ୍ଟର, ପାଇଲଟ)

ଖ) ଲଞ୍ଚ୍, ଷ୍ଟିମର ——————— ପଥରେ ଯାତାୟାତ କରେ ।

(ସ୍ଥଳପଥ, ଜଳପଥ, ଆକାଶପଥ, ରାଜପଥ)

ଗ) ଉଡ଼ାଜାହାଜର ଚାଳକଙ୍କୁ ——————— କୁହାଯାଏ ।

(ପାଇଲଟ୍, ଡ୍ରାଇଭର, କ୍ୟାପଟେନ୍, କଣ୍ଡକ୍ଟର)

ଘ) __________ରାସ୍ତାରେ ଯାନବାହାନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ ।

(ପାଇଲଟ୍, ଟ୍ରାଫିକ୍‌ପୁଲିସ, କ୍ୟାପଟେନ୍, ଡ୍ରାଇଭର)

୨. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କର୍ମଜୀବୀଙ୍କୁ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଯାନବାହନ ସହ ତୀର ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଯୋଡ଼ ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
ନାଉରି	ବସ୍
ପରିଚାରିକା	ଜଳଜାହାଜ
ନାବିକ	ଉଡ଼ାଜାହାଜ
ଡ୍ରାଇଭର	ନୌକା
ଟ୍ରାଫିକ୍‌ପୁଲିସ	ରିକ୍ସା
	ବୁଡ଼ାଜାହାଜ

୩. କିଏ କେଉଁଠାରେ କି କାମ କରନ୍ତି ?

କିଏ	କେଉଁଠାରେ	କ'ଣ କାମ କରନ୍ତି
ପରିଚାରିକା	__________	____________
ହେଲ୍‌ପର	__________	____________

୪. ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ / ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ କି କି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ସେ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ଓ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ ।

୫. ପ୍ରଦତ୍ତ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସୂଚନାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ସୂଚନା ଦିଏ ?

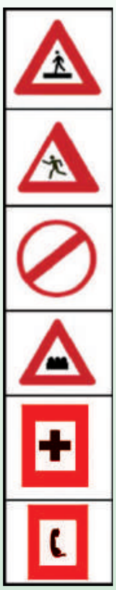

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ALYEQV

ଆମ ଦେଶ ଓ ଆମ ପୃଥିବୀ

ଶିକ୍ଷକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗ୍ଲୋବ ଦେଇ କହିବେ ଗ୍ଲୋବଟିକୁ ଦେଖ ଓ ସେଥିରେ ଯାହା ସବୁ ଦେଖୁଛ ଲେଖ ।

ଗ୍ଲୋବ୍

■

■

■

■

ଗ୍ଲୋବ୍ ଉପରେ ଠିକ୍ ମଧ୍ୟଭାଗରେ **ବିଷୁବ ବୃତ୍ତ**କୁ ଦେଖ । ଏହି ବୃତ୍ତ ପୃଥିବୀକୁ ଦୁଇଭାଗରେ ଭାଗ କରୁଛି । ଏହି ବୃତ୍ତର ଉପର ଭାଗକୁ ଉତ୍ତର ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ ଓ ତଳ ଭାଗକୁ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ । ଉଭୟ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଆହୁରି କେତେକ ବୃତ୍ତ ଅଙ୍କା ଯାଇଛି ଦେଖ । ବିଷୁବ ବୃତ୍ତର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ସମାନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତ ଥିବାର ଦେଖ । ଉତ୍ତର ଭାଗରେ ଥିବା ବୃତ୍ତକୁ କର୍କଟକ୍ରାନ୍ତି ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗରେ ଥିବା ବୃତ୍ତକୁ ମକରକ୍ରାନ୍ତି କୁହାଯାଏ । ଉତ୍ତର ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧର ପ୍ରାନ୍ତକୁ ସୁମେରୁ ବା ଉତ୍ତର ମେରୁ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧର ପ୍ରାନ୍ତକୁ କୁମେରୁ ବା ଦକ୍ଷିଣ ମେରୁ କୁହାଯାଏ । ସୁମେରୁ ନିକଟରେ ଥିବା ବୃତ୍ତକୁ **ସୁମେରୁ ବୃତ୍ତ** ଓ କୁମେରୁ ନିକଟରେ ଥିବା ବୃତ୍ତକୁ **କୁମେରୁ ବୃତ୍ତ** କୁହାଯାଏ । ସୁମେରୁ ବୃତ୍ତରୁ ସୁମେରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ କୁମେରୁ ବୃତ୍ତରୁ କୁମେରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳ କୁହାଯାଏ ।

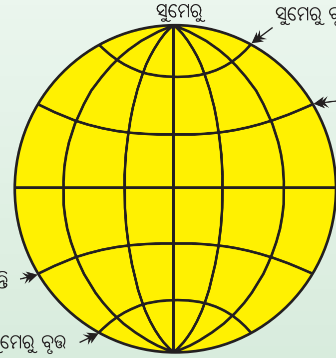

ପୃଥିବୀ

ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଏହିସବୁ ବୃତ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କଳ୍ପନା କରାଯାଇ ଗ୍ଲୋବରେ / ମାନଚିତ୍ରରେ ଅଙ୍କନ କରାଯାଇଛି ।

ଆସ ଆଉଥରେ ଗ୍ଲୋବ୍‌କୁ ଦେଖିବା । ଗ୍ଲୋବରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ରଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ନୀଳ ରଙ୍ଗ ଜଳଭାଗକୁ ସୂଚାଏ । ସ୍ଥଳଭାଗକୁ ସବୁଜ, ବାଦାମୀ, ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି । ବଡ଼ ବଡ଼ ଜଳଭାଗଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ମହାସାଗର ବା ସାଗର କୁହାଯାଏ । ଗ୍ଲୋବକୁ ଦେଖି ମହାସାଗରଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନାଅ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

୧. ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର	୨.	୩.
୪.	୫.	

ବଡ଼ ବଡ଼ ସ୍ଥଳଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ମହାଦେଶ କୁହାଯାଏ । ଗ୍ଲୋବ୍‌ରୁ ଦେଖି ମହାଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନାଅ ଓ ନାମ ଲେଖ ।

୧. ଏସିଆ		୫.
୨.	୪.	୬.
୩.		୭.

ସୁମେରୁ

ବିଷୁବ ରେଖା

କୁମେରୁ

ଆଉଥରେ ଗ୍ଲୋବ ବା ମାନଚିତ୍ରକୁ ଦେଖ । ସେଥିରେ ଏସିଆ ମହାଦେଶକୁ ଦେଖ । ଆମ ଦେଶକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

ପୃଥିବୀର ରାଜନୈତିକ ମାନଚିତ୍ର

ଏବେ ଭାରତ ଚାରିପଟେ କେଉଁ କେଉଁ ଦେଶ, ସାଗର, ମହାସାଗର ଅଛି, ଚିହ୍ନଟ କର ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ତଳେ ଲେଖ ।

ଦେଶ	ସାଗର / ମହାସାଗର

ମାନଚିତ୍ରରେ ଆମେ ଦେଖିଲେ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗରେ ଭାରତ ଅବସ୍ଥିତ । ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣ ଅଂଶ ଅଣଓସାରିଆ ହୋଇ ଜଳଭାଗକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଛି । ଭାରତର ତିନି ପାଖରେ ଜଳଭାଗ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଆରବ ସାଗର, ବଙ୍ଗୋପସାଗର, ଭାରତ ମହାସାଗର । ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥଳଭାଗରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ଛୋଟ ସ୍ଥଳଭାଗଟି ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଅଛି । ତାହାର ନାମ ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ । ସ୍ଥଳଭାଗର ଚାରିପଟେ ଜଳଭାଗ ଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଦ୍ୱୀପ କହୁଛେ । ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଦ୍ୱୀପର ସମାହାରକୁ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ କୁହାଯାଏ । ସେହିଭଳି ଭାରତର ସ୍ଥଳଭାଗର ଆଉ ଏକ ଅଂଶ ଆରବ ସାଗରରେ ଅଛି । ତା'ର ନାମ ହେଉଛି ଲାକ୍ଷାଦ୍ୱୀପ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଆମ ପୃଥିବୀର ଉତ୍ତର ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଉତ୍ତର ମେରୁ ବା ସୁମେରୁ, ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦକ୍ଷିଣ ମେରୁ ବା କୁମେରୁ କୁହାଯାଏ ।
- ଗୋଟିଏ କାଳ୍ପନିକ ରେଖା ପୃଥିବୀକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରେ । ସେହି କାଳ୍ପନିକ ରେଖାକୁ ବିଷୁବ ରେଖା କୁହାଯାଏ ।
- ବିଷୁବ ବୃତ୍ତଠାରୁ ସମାନ ଦୂରରେ ଉତ୍ତର ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ କର୍କଟକ୍ରାନ୍ତି ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ମକରକ୍ରାନ୍ତି ରେଖା କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ଆମ ଦେଶ ଦେଇ କର୍କଟକ୍ରାନ୍ତି ରେଖା ଯାଇଛି ।
- ଗ୍ଲୋବରେ ନୀଳରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଥବା ଅଂଶ ଜଳଭାଗ ଏବଂ ସବୁଜ, ବାଦାମି, ହଳଦିଆ ପ୍ରଭୃତି ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଂଶ ସ୍ଥଳଭାଗ ।
- ପୃଥିବୀରେ ଥିବା ୫ଟି ମହାସାଗର ହେଲା - ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର, ଆଟ୍‌ଲାଣ୍ଟିକ ମହାସାଗର, ଭାରତ ମହାସାଗର, ଉତ୍ତର ମହାସାଗର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ମହାସାଗର ।
- ପୃଥିବୀର ମହାଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି – ଏସିଆ, ଇଉରୋପ, ଆଫ୍ରିକା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଉତ୍ତର ଆମେରିକା, ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକା ଓ ଆଣ୍ଟାର୍କଟିକା ।
- ଆମଦେଶ ଭାରତ ଏସିଆ ମହାଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ତିନିପଟକୁ ଜଳଭାଗ ଘେରି ରହିଛି । (ବଙ୍ଗୋପସାଗର, ଭାରତ ମହାସାଗର, ଆରବସାଗର) ।
- ଭାରତର ଏକ ଅଂଶ ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ।
- ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଲାକ୍ଷାଦ୍ୱୀପ, ଆରବ ସାଗରରେ ଅଛି ।
- ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ପାକିସ୍ତାନ, ଚୀନ, ନେପାଳ, ଭୂଟାନ, ବାଙ୍ଗ୍‌ଲାଦେଶ, ମିଆଁମାର୍ ଓ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. କୋଠରିରେ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ଗୋଟିଏ ବା ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖ ।

କ) ଭାରତ କେଉଁ ମହାଦେଶରେ ଅଛି ?

ଖ) ମକର କ୍ରାନ୍ତି କେଉଁ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଅଛି ?

ଗ) କର୍କଟ କ୍ରାନ୍ତି କେଉଁ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଅଛି ?

ଘ) କେଉଁଟି ଭାରତର ପଶ୍ଚିମରେ ଅବସ୍ଥିତ ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ?

ଙ) ପୃଥିବୀକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରୁଥିବା କାଳ୍ପନିକ ବୃତ୍ତର ନାମ କଣ ?

ଚ) କେଉଁ ରଙ୍ଗଟି ଗ୍ଲୋବରେ ଜଳଭାଗ ସୂଚାଉଅଛି ?

ଛ) ଗ୍ଲୋବରେ ସୁମେରୁର ଦକ୍ଷିଣକୁ କେଉଁ ବୃତ୍ତ ଅଛି ?

୨. ଆମ ପୃଥିବୀରେ ଥିବା ମହାଦେଶ ଓ ମହାସାଗରଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ମହାଦେଶ	ମହାସାଗର

୩. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରରେ ମକରକ୍ରାନ୍ତି, କର୍କଟକ୍ରାନ୍ତି, ସୁମେରୁ, ବିଷୁବ ରେଖା, କୁମେରୁ ବୃତ୍ତ, ସୁମେରୁ ବୃତ୍ତର ନାମ ଲେଖ ।

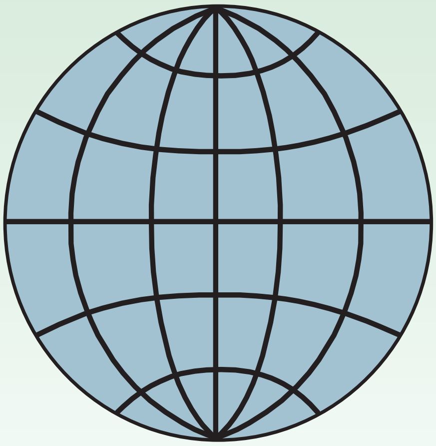

୪. ଭାରତର ସୀମାକୁ ଲାଗିଥିବା ଦେଶର ନାମ, ସାଗରର ନାମ ଓ ମହାସାଗରର ନାମ ଲେଖ ।

ଦେଶ	ସାଗର / ମହାସାଗର

୫. ଅଲଗାଟିକୁ ବାଛି ପାଖ କୋଠରିରେ ଲେଖ ।

କ) ବିଷୁବ ରେଖା, ମକରକ୍ରାନ୍ତି, ସୁମେରୁ, ସୁମେରୁ ବୃତ୍ତ,

ଖ) ଇଉରୋପ, ଆଫ୍ରିକା, ପାକିସ୍ତାନ, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ,

ଗ) ଚୀନ୍, ମିଆଁମାର, ବଙ୍ଗଳାଦେଶ, ଥାଇଲ୍ୟାଣ୍ଡ,

୬. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

କ) ପୃଥିବୀରେ ....ଟି ମହାଦେଶ ଅଛି ।

ଖ) ପୃଥିବୀରେ ....ଟି ମହାସାଗର ଅଛି ।

ଗ)	ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣରେ ଥିବା ମହାସାଗରଟିର ନାମ.............. ।

ଘ)	ପୃଥିବୀର ଜଳ ପ୍ରାୟ ....ଟି ଭାଗ ଓ ସ୍ଥଳ ପ୍ରାୟ..............।

ଗ)	ପୃଥିବୀରେ..............ଟି ମହାଦେଶ ଉଭୟ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଘ)	ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣରେ ଥିବା ମହାସାଗରଟିର ନାମ.............. ।

୭.	ଭୂଗୋଲକକୁ ଦେଖି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ କେଉଁ ମହାଦେଶ କେଉଁ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଅଛି ଲେଖ ଓ କେଉଁ ମହାଦେଶ ଉଭୟ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧରେ ଅଛି ଲେଖ ।

ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ	ମହାଦେଶ
ଉତ୍ତର ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ	
ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ	
ଉଭୟ ଉତ୍ତର ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧ	

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ :

- ମାଟିରେ ଗ୍ଲୋବ ତିଆରି କରି ସେଥିରେ ଦୁଇଟି କ୍ରାନ୍ତି ବୃତ୍ତ ଏବଂ ବିଷୁବ ରେଖା ଦେଖାଅ ଓ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।
- ତୁମ ସ୍ଥାନରେ ମିଳୁଥିବା ଜିନିଷରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲୋବ ତିଆରି କରି, ଦୁଇଟି ଅର୍ଦ୍ଧବୃର୍ତ୍ତ, ଦୁଇଟି ବିଭିନ୍ନ କ୍ରାନ୍ତି ବୃତ୍ତ ଓ ବିଷୁବ ରେଖା ଓ ୨ ଟି ମେରୁ ଦେଖାଅ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ

AH8ASI

ଆମ ଦେଶର ଭୂମିରୂପ ଓ ଜଳବାୟୁ

'କ' ଆମ ଦେଶର ଭୂମିରୂପ -

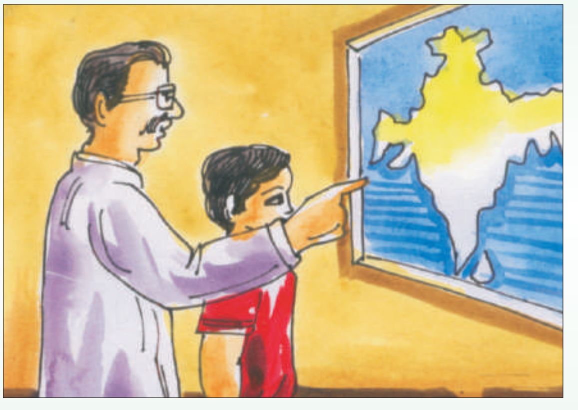

ପିଙ୍କୁ ନୂଆ ଆଟଲାସ୍‌ଟିକୁ ମନଖୁସିରେ ଦେଖୁଥାଏ । ଆଟଲାସ୍ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ରଟି ତାର ନଜରରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଟିକିଏ ଅଟକିଯାଇ ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା "ବାପା, ଏହି ମାନଚିତ୍ରରେ ସବୁଜ, ଫିକା ବାଦାମୀ, ହଳଦିଆ, ନୀଳ ଏପରି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଛି କାହିଁକି ? ବାପା ବୁଝାଇ କହିଲେ, ପିଙ୍କୁ,ଆମ ଭାରତର ଭୂମିରୂପ ସବୁସ୍ଥାନରେ ସମାନ ନୁହେଁ । ଏସବୁ ଭୂମିରୂପକୁ ମାନଚିତ୍ରରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା –

ଭୂମିରୂପ	ରଙ୍ଗ
ସମତଳ ଭୂମି	ସବୁଜରଙ୍ଗ
ମାଳଭୂମି	ଫିକା ବାଦାମୀ
ପାର୍ବତ୍ୟଭୂମି	ବାଦାମୀ
ମରୁଭୂମି	ହଳଦିଆ
ଜଳଭାଗ	ନୀଳ
ଉଚ୍ଚଭୂମି	ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ

ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ମାନଚିତ୍ରଟିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖ। ଦିଆଯାଇଥିବା ରଙ୍ଗ ସଙ୍କେତ ଅନୁସାରେ ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିରୂପ ଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର।

(ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ର)

ଏହି ମାନଚିତ୍ରରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ ଭାରତକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ୬ଟି ପ୍ରାକୃତିକ ବିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା –

୧. ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ

୨. ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ

୩. ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ

୪. ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ

୫. ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ

୬. ଦ୍ୱୀପସମୂହ

ଆସ ଆମ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାକୃତିକ ଅଞ୍ଚଳ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

୧. ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ :

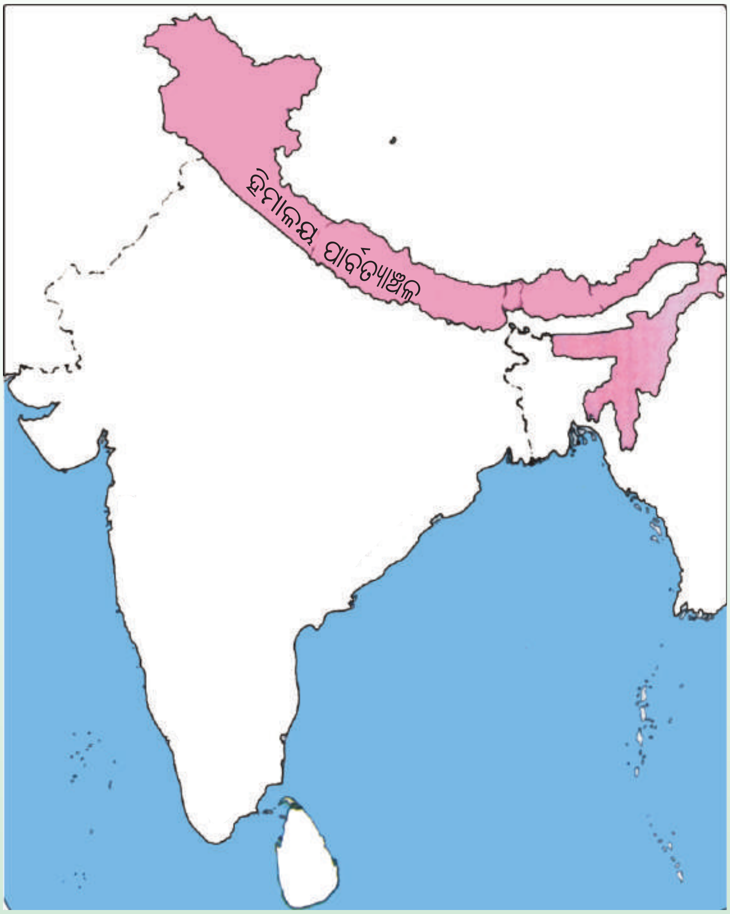

ମାନଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଖାଲି ଘର ପୂରଣ କର । ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ପ୍ରବାହିତ ପ୍ରଧାନ ନଦୀଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ରାଜ୍ୟ –

ପ୍ରଧାନ ନଦୀ-

ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ଆମେ ଜାଣିଲେ ଭାରତର ଉତ୍ତରରେ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଘେରି ରହିଛି । ତା' ମଧ୍ୟରୁ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ମୁଖ୍ୟ । ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ପଶ୍ଚିମରେ କାଶ୍ମୀରଠାରୁ ପୂର୍ବରେ ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଚୀର ଭଳି ଲମ୍ୱି ରହିଛି । ଏହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୪୦୦-୫୦୦ କିଲୋମିଟର । ପର୍ବତଗୁଡ଼ିକ ଧାଡ଼ିଧାଡ଼ି ହୋଇ ଲମ୍ୱିଥିଲେ ତା'କୁ ପର୍ବତମାଳା କୁହାଯାଏ । ପର୍ବତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଛୋଟ ବଡ଼ ଓସାରିଆ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ରହିଥାଏ, ତାକୁ ପାର୍ବତ୍ୟ ଉପତ୍ୟକା କୁହାଯାଏ । ସେଠାରେ ଚାଷ ଭଲ ହୁଏ ତେଣୁ ସେଠାରେ ବହୁତ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । ଉପତ୍ୟକାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାଶ୍ମୀର, ଡେରାଡୁନ୍ ଅନ୍ୟତମ ।

ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଅଞ୍ଚଳ ଘନ ଜଙ୍ଗଲରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ଜଙ୍ଗଲରେ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିର ଔଷଧବୃକ୍ଷ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିର ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ କ'ଣ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିବେ ବୋଲି ତୁମେ ଭାବୁଛ କହ ଏବଂ ଲେଖ ।

ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଠାରେ ବର୍ଷସାରା ଅଧିକ ଥଣ୍ଡା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ହିମାଳୟରେ ଥିବା K_2 (ଗଡଉଇନ୍ ଅଷ୍ଟିନ୍) , କାଞ୍ଚନଜଂଘା, ନନ୍ଦାଦେବୀ ଅତି ଉଚ୍ଚ ଶୃଙ୍ଗର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ବର୍ଷ ତମାମ ବରଫ ଢାଙ୍କି ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରୁ ବରଫ ତରଳି ନଦୀ ରୂପରେ ବହିଯାଇଛନ୍ତି ଯଥା: ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ । ଏଣୁ ଏହି ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ଚୀରସ୍ରୋତା । ଏହି ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମ୍ମୁକାଶ୍ମୀର, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ, ସିକିମ୍, ଅରୁଣାଚଳ, ତ୍ରିପୁରା, ମେଘାଳୟ, ନାଗାଲ୍ୟାଣ୍ଡ, ମିଜୋରାମ୍ ଆଦି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅବସ୍ଥିତ । ମାନଚିତ୍ରରୁ ଏହି ରାଜ୍ୟ ଓ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କର ।

୨. ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ :

ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀର ନାମ ଲେଖ -

ରାଜ୍ୟ :	
ନଦୀ :	

ଏହି ମାନଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ଆମେ ଜାଣିଲେ ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳର ଉତ୍ତରରେ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଦକ୍ଷିଣରେ ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ । ଏହା ପଶ୍ଚିମରେ ପଞ୍ଜାବଠାରୁ ପୂର୍ବରେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ତ୍ରିକୋଣଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ । ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆଣା , ବିହାର, ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଓ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଏହି ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ବହୁତ ଓସାରିଆ ହୋଇ ପୂର୍ବ-ପଶ୍ଚିମ ଭାବରେ ଲମ୍ବି ରହିଛି । ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ଓ ଅନେକ ଛୋଟ ବଡ଼ ନଦୀ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବହିଯାଇଛି । ହିମାଳୟରୁ ବାହାରିଥିବା ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବହିଯାଇଥିବାରୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ମାଟି ଉର୍ବର ଓ ଚାଷୋପଯୋଗୀ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁତ ଲୋକ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

୩. ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ :

ମାନଚିତ୍ରକୁ ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଦେଖିବା ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳର ଦକ୍ଷିଣରୁ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ ବିସ୍ତୃତ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଆକାର ପ୍ରାୟ ତ୍ରିଭୁଜ ଭଳି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ତିନି ପାଖରେ ସମତଳ ଭୂମି ଘେରି ରହିଛି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଭୂମି ଉଚ୍ଚ ଓ ପାହାଡ଼ିଆ । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀମାନ ରହିଛି । ମାଳବ ମାଳଭୂମି, ଛୋଟନାଗପୁର ମାଳଭୂମି ଏବଂ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ମାଳଭୂମି ବା ତେଲେଙ୍ଗାନା ମାଳଭୂମିକୁ ନେଇ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ଗଠିତ ।

ଏହି ମାଳଭୂମି ପଶ୍ଚିମରୁ ପୂର୍ବ ଆଡ଼କୁ ଗଡ଼ାଣିଆ । ତେଣୁ ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀରୁ ମହାନଦୀ, ଗୋଦାବରୀ, କୃଷ୍ଣା ଓ କାବେରୀ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ବାହାରି ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି । ନର୍ମଦା ଓ ତାପ୍ତି ନଦୀ ଆରବ ସାଗରରେ ପଡ଼ି ଅଛନ୍ତି ।

ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ଓଡ଼ିଶା, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର କିଛି ଅଂଶକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଅଛି ।

୪.   ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ :

ମରୁଭୂମିରେ କଣ୍ଟା ଗଛ

ଓଟ ଉପରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଯାତ୍ରା

ବାଲି ପାହାଡ଼

ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ର ଓ ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ବିଷୟରେ ଯାହା ଜାଣିପାରୁଛ ଲେଖ ।

ଆମେ ଦେଖିଲେ ଆମ ଦେଶର ପଶ୍ଚିମ ସୀମାକୁ ଲାଗି ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାରୁ ଚାରିଆଡ଼ ବାଲୁକାପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆମ ଦେଶର ବୃହତ୍ତମ ମରୁଭୂମି, ଥର ମରୁଭୂମି ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ରାଜସ୍ଥାନର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ରହିଛି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବେଳେବେଳେ ବାଲୁକା ଝଡ଼ ହୁଏ । ନଦୀ ନାଳ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ନାହିଁ । ବର୍ଷା ଖୁବ କମ ହୁଏ । ଏଣୁ ଚାଷୋପଯୋଗୀ ନୁହେଁ । ତଥାପି ଏବେ ପଞ୍ଜାବରେ ଥିବା ନଦୀରୁ କେନାଲ ଖୋଳି ଜଳ ଅଣାଯାଇ ଏଠାରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଛି ।

୫. ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ :

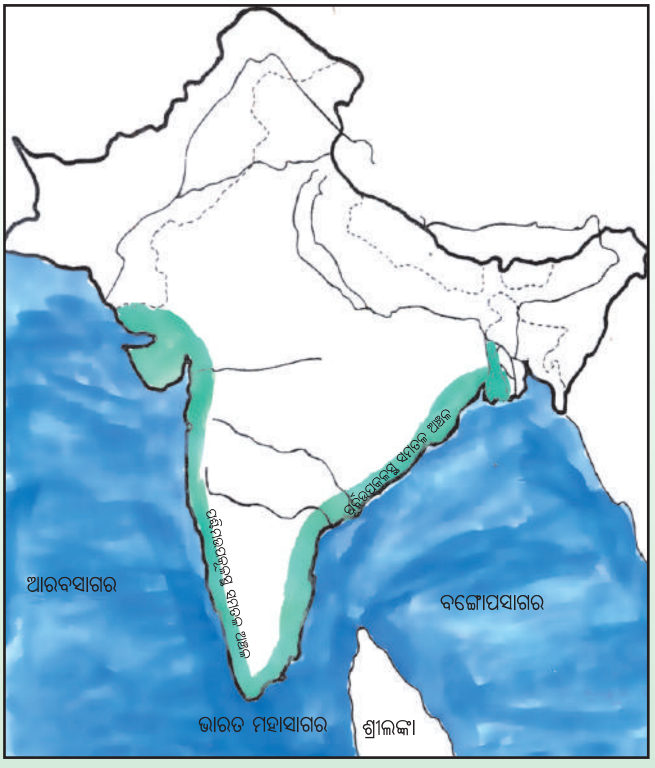

ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ରରେ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଦେଖି ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ଦେଶର କେଉଁ ଅଂଶରେ ଅବସ୍ଥିତ	ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ କେଉଁ କେଉଁ ରାଜ୍ୟ ଅଛି	ପୂର୍ବ ଉପକୂଳସ୍ଥ ରାଜ୍ୟସମୂହ	ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳସ୍ଥ ରାଜ୍ୟସମୂହ
ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ			

ଆମେ ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ଜାଣିଲେ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ପୂର୍ବରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗଠାରୁ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପଶ୍ଚିମରେ କେରଳଠାରୁ ଗୁଜୁରାଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ । ପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ଥିବା ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପୂର୍ବ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ ଥିବା ସମତଳ ଅଂଚଳକୁ ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ କୁହାଯାଏ ।

ପୂର୍ବ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ମହାନଦୀ, ଗୋଦାବରୀ, କୃଷ୍ଣା ଓ କାବେରୀ ନଦୀର ତ୍ରିକୋଣଭୂମିମାନ ରହିଛି । ଏହି ତ୍ରିକୋଣଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଭଲ ହୁଏ । ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳଟି ଅଣଓସାରିଆ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନର୍ମଦା, ତାପ୍ତୀ ଓ ପେରିୟାର ଆଦି ନଦୀ ପ୍ରବାହିତ ।

୬. ଦ୍ୱୀପ ସମୂହ :

ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ପର ପୃଷ୍ଠାରେ ଥିବା ବାକ୍ସରେ ସାଗର ଓ ଦ୍ୱୀପଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ଆମେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଆମ ଦେଶର ପୂର୍ବ ପାଖରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ପଶ୍ଚିମ ପାଖରେ ଆରବସାଗର ଓ ଦକ୍ଷିଣରେ ଭାରତ ମହାସାଗର ରହିଛି । ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଅନେକ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ରହିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଆଣ୍ଡାମାନ୍ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଦ୍ୱୀପଗୁଡ଼ିକ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପାହାଡ଼ ପର୍ବତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ଦ୍ୱୀପଗୁଡ଼ିକରେ ନଡ଼ିଆ ଓ ଗୁଆ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଭଳି ଆରବସାଗରରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦ୍ୱୀପ ରହିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲାକ୍ଷା ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ । ଏହି ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକର ମାଟି ସମତଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଉର୍ବର ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଏଠାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ମାଛ ଧରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ଆମ ଦେଶକୁ ଲାଗିଥିବା ବଙ୍ଗୋପସାଗର, ଆରବସାଗର ଓ ଭାରତ ମହାସାଗର ମଧ୍ୟରେ ୩୦୦ଟି ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ୨୦ଟିରେ ଲୋକମାନେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

(ଖ) ଆମ ଦେଶର ଜଳବାୟୁ:

ଶୀତଋତୁ

ବର୍ଷାଋତୁ

ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ

ସବୁ ସମୟରେ ପାଗର ଅବସ୍ଥା ସମାନ ନଥାଏ । କେତେବେଳେ ଖରା ପାଗ ତ ପୁଣି କେତେବେଳେ ବର୍ଷା ପାଗ । ଆଉ କେତେବେଳେ ଶୀତୁଆ ପାଗ । ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳର ବହୁବର୍ଷ ଧରି ପାଣି ପାଗର ହାରାହାରି ଅବସ୍ଥାକୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳର **ଜଳବାୟୁ** କୁହାଯାଏ । ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ଗଠନରେ ଭିନ୍ନତା ଯୋଗୁଁ ସବୁଆଡ଼େ ଜଳବାୟୁ ଏକା ପରି ନୁହେଁ । ପ୍ରାକୃତିକ ଗଠନ ବ୍ୟତୀତ ଆହୁରି ଅନେକ କାରଣ ଜଳବାୟୁକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି କହ ।

ଜଳବାୟୁକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାରଣ:

- ବାୟୁପ୍ରବାହ,
- ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ସ୍ଥାନର ଉଚ୍ଚତା,
- ବୃଷ୍ଟିପାତ,
- ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ସ୍ଥାନର ଦୂରତା
- ଭୂପ୍ରକୃତି

ଭାରତ ଏକ ବିଶାଳ ଦେଶ ତେଣୁ ଏଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ଭୂମିରୂପ ଥିବାରୁ ଜଳବାୟୁ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ। କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଶୀତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଆଉ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ବର୍ଷା ହୁଏ । ଭାରତର ଅବସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଜଳବାୟୁକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଭାରତର ଉତ୍ତରରେ ଥିବା ହିମାଳୟ ପର୍ବତମାଳା, ସୁମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଆସୁଥିବା ଅତ୍ୟଧିକ ଶୀତଳ ବାୟୁକୁ ବାଧା ଦେଇ ଭାରତକୁ ଶୀତ ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା କରେ । ଏଣୁ ଭାରତରେ ଚୀନ ଓ ରୁଷିଆ ପରି ଥଣ୍ଡା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଭାରତର ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ପଟରେ ସମୁଦ୍ର ଘେରି ରହିଛି । ସମୁଦ୍ରକୂଳିଆ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଶୀତ ହୁଏ ନାହିଁ । ସମୁଦ୍ରରୁ ଆସୁଥିବା ଶୀତଳ ବାୟୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉଷ୍ଣତାକୁ ମଧ୍ୟ କମାଇଥାଏ । ଭାରତର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ଗରମ ବା ଅଧିକ ଶୀତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ସମୁଦ୍ରର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଗରମ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ଯଥା: ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ରାଉରକେଲା, ଦିଲ୍ଲୀ, ହରିଆଣା, ରାଜସ୍ଥାନ ଆଦି ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଏଭଳି ଜଳବାୟୁ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଉଚ୍ଚରେ ଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଜଳବାୟୁ ଶୀତଳ । ଏଣୁ ଦାରିଙ୍ଗବାଡ଼ି, ଉଟି, ମସୋରିଠାରେ ଶୀତଳ ଜଳବାୟୁ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ଏଗୁଡ଼ିକୁ **ଗ୍ରୀଷ୍ମନିବାସ** କୁହାଯାଏ ।

ଭାରତରେ ମୌସୁମୀ ବାୟୁ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ । ଜଳୀୟବାଷ୍ପପୂର୍ଣ୍ଣ ମୌସୁମୀବାୟୁ ଯୋଗୁଁ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃଷ୍ଟିପାତ ହୋଇ ତାପମାତ୍ରା କମିଥାଏ । ମେଘାଳୟର ମାଇସିନ୍‌ରାମରେ ସର୍ବାଧିକ ବୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଓ ଥର ମରୁଭୂମିରେ ସବୁଠାରୁ କମ୍

ବର୍ଷା ହୁଏ । ସାଧାରଣତଃ ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ଗରମ ଓ ଅଧିକ ଶୀତ ହୁଏ । ଏହିସବୁ କାରଣ ବ୍ୟତୀତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଜଳବାୟୁରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ବର୍ଷର ଅଧିକ ସମୟ ଗରମ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କମ ସମୟ ଶୀତ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଆମ ଦେଶ ହେଉଛି ଏକ ଗ୍ରୀଷ୍ମପ୍ରଧାନ ଦେଶ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ:

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳବାୟୁ କିପରି ହୋଇଥାଏ ଓ କେଉଁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଏ ଲେଖ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ପ୍ରାକୃତିକ ମାନଚିତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ଭୂମିର ରୂପ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଯଥା: ସମତଳ ଭୂମି- ସବୁଜ, ପାର୍ବତ୍ୟ ଭୂମି-ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ, ମାଳଭୂମି- ଫିକା ବାଦାମୀ, ମରୁଭୂମି- ହଳଦିଆ, ଜଳଭାଗ- ନୀଳ ।
- ଭୂମିରୂପ ଅନୁସାରେ ଆମ ଦେଶକୁ ୬ଟି ପ୍ରାକୃତିକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାଗ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା : ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ, ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ, ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ, ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ, ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଦ୍ୱୀପସମୂହ ।
- ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷସାରା ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ ।
- ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ବୋହି ଆଣୁଥିବା ପଟୁମାଟିରେ ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ଗଠିତ ହୋଇଅଛି ।
- ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳର ବହୁବର୍ଷ ଧରି ପାଣିପାଗର ହାରାହାରି ଅବସ୍ଥାକୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଜଳବାୟୁ କୁହାଯାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

(କ) ଆରବସାଗରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ

(ଖ) ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ମରୁଭୂମି

(ଗ) ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ

(ଘ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ଗ୍ରୀଷ୍ମନିବାସ

୨. ଭୁଲ ଥିଲେ ଠିକ କରି ଲେଖ ।

(କ) ଦୁଇ ଧାଡ଼ି ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସମତଳ ଭୂମିଦେଖାଯାଏ ତାହାକୁ ମରୁଭୂମି କୁହାଯାଏ ।

(ଖ) ଗଙ୍ଗାନଦୀ ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତମାଳାରୁ ବାହାରିଥିବାରୁ ଏହା ବର୍ଷସାରା ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ ।

(ଗ) ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ମରୁଭୂମି ଦେଖାଯାଏ ।

୩. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ କେତେକ ରଙ୍ଗର ନାମ ଲେଖାଯାଇଛି 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଭୂମିରୂପର ନାମ ଲେଖାଯାଇଛି । ଭୂମିରୂପ ସହ ସମ୍ପର୍କିତ ରଙ୍ଗକୁ ଯୋଗ କର ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	**'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ**
ସବୁଜ	ପାର୍ବତ୍ୟ ଭୂମି
ହଳଦିଆ	ଜଳଭାଗ
ଗାଢ଼ ବାଦାମୀ	ସମତଳ ଭୂମି
ନୀଳ	ମାଳଭୂମି
ଫିକା ବାଦାମୀ	ମରୁଭୂମି
	ଉଚ୍ଚଭୂମି

୪. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ମହାନଦୀ ---------- ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀରୁ ବାହାରିଛି ।

(ଖ) ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତମାଳା ---------- ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(ଗ) ଉତ୍ତରସ୍ଥ ଥର ମରୁଭୂମି ---------- ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(ଘ) ସୁମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ---------- ବାୟୁ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଥାଏ ।

(ଚ) ତାପ୍ତି ନଦୀ ---------- ସାଗରରେ ପଡ଼ିଛି ।

(ଛ) ଛୋଟନାଗପୁର ମାଳଭୂମିର ଭୂମିରୂପ ---------- ।

୫. ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

(କ) ପାର୍ବତ୍ୟ ଉପତ୍ୟକା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

(ଖ) ଉତ୍ତରସ୍ଥ ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ କାହିଁକି ବରଫାବୃତ ଥାଏ ?

(ଗ) ଉତ୍ତରସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି, କାରଣ କ'ଣ ?

(ଘ) ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ ମାଳଭୂମିରେ କେଉଁ କେଉଁ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି ?

(ଚ) ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳସ୍ଥ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ କେଉଁଠାରୁ କେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ?

(ଛ) ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ମାଛ ଧରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ:

ଗୋଟିଏ ମାସର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ ତାପମାତ୍ରା ଟିପି ରଖ ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କର ।
(ଖବର କାଗଜ ବା ଦୂରଦର୍ଶନର ସାହାଯ୍ୟ ନେବେ)

AV82LN

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ

ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ

ରହିମ୍ : ବାପା, ଏଠାରେ ଏପରି କାହିଁକି ଲେଖା ହୋଇଛି ?

ବାପା କହିଲେ : ଜଙ୍ଗଲ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ । ଜଙ୍ଗଲ ଆମର ଅନେକ ଉପକାର ସାଧନ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଏପରି ଲେଖା ହୋଇଛି ।

ରହିମ ପଚାରିଲା, : ଆଉ କ'ଣ କ'ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ଆମ ଦେଶରେ ଅଛି ?

ବାପା କହିଲେ : ଆମେ ସେ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ:

ଜଙ୍ଗଲ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ । ଆମେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଜାଳେଣି, ଘର ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ, ଗୃହଉପକରଣ, ଔଷଧ, ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ, ସୌଖୀନ ଦ୍ରବ୍ୟ, ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଥାଉ । ଆମ ଦେଶର ଆନ୍ଧ୍ର, ଓଡ଼ିଶା, ବିହାର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି ରାଜ୍ୟରେ ବହୁତ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖାଯାଏ । ଆମ ଦେଶର କର୍ଣ୍ଣାଟକ

ରାଜ୍ୟରେ ମିଳୁଥିବା ଚନ୍ଦନକାଠ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଜଙ୍ଗଲଯୋଗୁଁ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ, ବର୍ଷା ହୁଏ ଓ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ହୋଇଥାଏ । ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ତାହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ । ଆମ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅରଣ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ମେହେଗାନି, ଇବୋନି, ରୋଜଉଡ୍, ଶିଶୁ ଆଦି ବୃକ୍ଷର ଅରଣ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବାର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଭାରତର ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତରେ ଦେଖାଯାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ତଳ ତାଲିକାରୁ ଦେଖ ।

ବୃକ୍ଷର ଅରଣ୍ୟ	**କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଏ**
ମେହେଗାନି, ଇବୋନି, ରୋଜଉଡ	ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଭାରତର ଉତ୍ତରପୂର୍ବ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ, ପଶ୍ଚିମଘାଟ ପର୍ବତମାଳା
ଶାଳ, ପିଆଶାଳ, ଶାଗୁଆନ,ଚନ୍ଦନ	ଓଡ଼ିଶା, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ବିହାର
ଅଶ୍ୱତଥ, ନିମ, ଶିଶୁ, ଚନ୍ଦନ	ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ
ସିଜୁ, ଖଜୁରୀ, ନାଗଫେଣି, ବବୁଲ,	ରାଜସ୍ଥାନ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆଣା, କର୍ଣ୍ଣାଟକ
କଣ୍ଟାଜାତୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ	ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ରାଜସ୍ଥାନ
ଚିର, ପାଇନ, ଦେବଦାରୁ	ଜାମ୍ମୁକାଶ୍ମୀର, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡ
ହେନ୍ତାଳ ବନ(ଜୁଆରିଆ ଅରଣ୍ୟ)	ଓଡ଼ିଶାର ଭିତର କନିକା, ଆଣ୍ଡାମାନ ନିକୋବର, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ସୁନ୍ଦରବନ

ରହିମ୍ : ବାପା, ଜଙ୍ଗଲ ବିଷୟରେ ତ କହିଲ । ଆମ ଦେଶର ଅନ୍ୟ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ତ କହିଲ ନାହିଁ ?

ବାପା : ତେବେ ଶୁଣ, ଆମ ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ, ଜଳ ସମ୍ପଦ, ପଶୁ ସମ୍ପଦ, ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ । ଏହି ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦକୁ ଉପଯୋଗ କରୁଥିବା ସମ୍ପଦଟି ହେଉଛି ମାନବ ସମ୍ପଦ । ଏହି ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ:

ମୃତ୍ତିକା ଆମର କି କି କାମରେ ଲାଗେ ଲେଖ ।

କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକରିବା, ଗୃହଉପକରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ଶିଳ୍ପକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ ଆଦି ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଦରକାର । ତେଣୁ ମାଟି ବା ମୃତ୍ତିକା ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ମୃତ୍ତିକା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଦେଖାଯାଏ । ତଳ ସାରଣୀରୁ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ତିକା ବିଷୟରେ କିଛି କଥା ଜାଣିବା ।

ମୃତ୍ତିକା	ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳ	ଭଲ ହେଉଥିବା ଫସଲ
ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା	ନଦୀ ଉପତ୍ୟକା, ତ୍ରିକୋଣ ଭୂମି, ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ	ଧାନ, ଗହମ, ଝୋଟ, ଆଖୁ
କୃଷ୍ଣ କାର୍ପାସ୍ ମୃତ୍ତିକା	ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜୁରାଟ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲନାଡୁ	କପାଚାଷ
ଲୁଣି ମାଟି	ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳ	ନଡ଼ିଆ ଚାଷ
ଲାଲମାଟି ଓ ହଳଦିଆ ମାଟି	ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ ମାଳଭୂମିର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳ	ଜହ୍ନା, ଚିନାବାଦାମ

ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଓ ଅଧିକ ବର୍ଷା ହେବା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରି ଓ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟିକରି ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକାଯାଇପାରିବ ।

ଜଳ ସମ୍ପଦ:

ଜଳ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କେଉଁଠାରୁ ଜଳ ପାଅ ଲେଖ ।

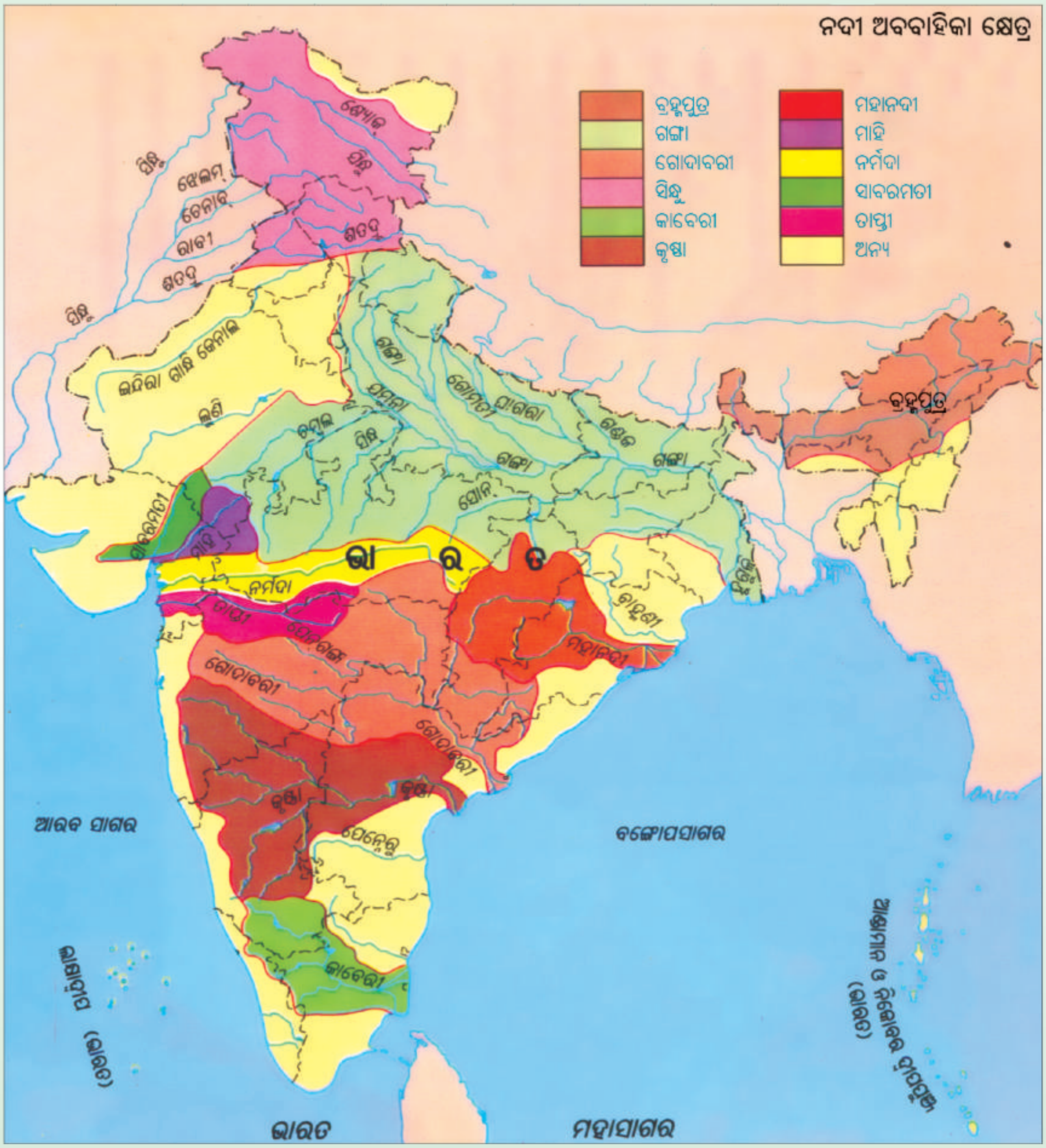

(ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ନଦୀମାନଙ୍କର ମାନଚିତ୍ର)

କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର, କଳକାରଖାନା, ଘର କାମ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଜଳ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ଦେଶରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- ମହାନଦୀ,ଋଷିକୁଲ୍ୟା, ବୈତରଣୀ, ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା, ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର, ଗୋଦାବରୀ, କୃଷ୍ଣା, କାବେରୀ ଇତ୍ୟାଦି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଟିତଳେ ଥିବା ଜଳକୁ କୂଅ ଓ ନଳ କୂଅ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି । ଦେଖାଯାଉଛି ଖରାଦିନେ କୂଅ ଓ ନଳ କୂଅର ଜଳ ଶୁଖି ଯାଉଛି । ଆମେ ଜଳ ସମ୍ପଦର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପଶୁ ସମ୍ପଦ:

ଭାରତରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ପଶୁପକ୍ଷୀ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଲୋକ ଗାଈ, ମଇଁଷି ପାଳନ କରନ୍ତି । ରାଜସ୍ଥାନ, ହରିୟାଣା, ପଞ୍ଜାବ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଉନ୍ନତମାନର ଗାଈ ଓ ମଇଁଷି ପାଳନ କରନ୍ତି । ଜମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀରରେ ମେଣ୍ଢା ପାଳନ କରାଯାଏ । ଗୁଜୁରାଟର ସିଂହ, ଆସାମର ଗଣ୍ଡା ଓ ହାତୀ, ଓଡ଼ିଶା, କେରଳ ଓ କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ ହାତୀ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶରେ ବାଘ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଚମରୀଗାଈ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଲୋକମାନେ ମନଇଚ୍ଛା ପଶୁ ଶିକାର କରିବା ଫଳରେ ଜଙ୍ଗଲର ପଶୁପକ୍ଷୀ ସଂଖ୍ୟା କମିଯାଉଛି । ତୁମେ ଜାଣକି ଆଜିକାଲି ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଶିକାର କରିବା ଅପରାଧ । ଆଜିକାଲି ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ‘‘ଅଭୟାରଣ୍ୟ’’ ସୃଷ୍ଟି ଯେପରି

ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡର ଜିମ୍ କର୍ବେଟ ଜାତୀୟ ପାର୍କ	ବ୍ୟାଘ୍ର ପ୍ରକଳ୍ପ
ରାଜସ୍ଥାନର ଭରତପୁର	ପକ୍ଷୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଆସାମର କାଜିରଙ୍ଗା	ଏକ ଶିଙ୍ଗ ବିଶିଷ୍ଟ ଗଣ୍ଡା ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଗୁଜରାଟର ଗିରଅରଣ୍ୟ	ସିଂହ ଅଭୟାରଣ୍ୟ
ଓଡ଼ିଶାର ଚନ୍ଦକା	ହାତୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଅଛି ତଳେ ଲେଖ ।

ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ:

ଆମ ଦେଶର ମାଟିତଳୁ କେଉଁଠି ପଥର କୋଇଲା ତ ପୁଣି କେଉଁଠି ବିଭିନ୍ନ ଧାତୁ ଓ କେଉଁଠି ଜାଳେଣି ଗ୍ୟାସ୍ ମିଳିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍, କ୍ରୋମାଇଟ୍, ସୁନା, ରୂପା, ସୀସା, ତମ୍ବା, ଦସ୍ତା, ଅଭ୍ର, ଜିପ୍‌ସମ୍, ଖଣିଜ ତୈଳ ଇତ୍ୟାଦି ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମ ଦେଶରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଆମ ଦେଶର ଲୁହାପଥର ଖଣିଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ଅଛି । କର୍ଣ୍ଣାଟକର କୋଲାର ଓ ହୁଟି ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ରାମଗିରିଠାରେ ସୁନା ଖଣି ଅଛି । ବିହାରର ମୂଷାବଣି ଓ ରାଜସ୍ଥାନର କ୍ଷତ୍ରୀଠାରେ ତମ୍ବା ଖଣି ଅଛି । ବିହାରର ହଜାରିବାଗ, ଗୟା ଓ ମୁଙ୍ଗେର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ନେଲୋର ଓ ଗୁଡ଼ର୍‌ଠାରେ ଅଭ୍ର ଖଣି ଅଛି । ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗପୁର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ବାଲାଘାଟ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ସିଂହଭୂମିଠାରେ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଖଣି ଅଛି । ଆସାମର ଦିଗବୋଇରେ ତେଲ ଖଣି ଅଛି । ମୁମ୍ବାଇର ସମୁଦ୍ରରୁ ତେଲ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଉଛି । ଆମ ଦେଶରେ ଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୋଗ କରିପାରିଲେ ଆମ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହେବ ।

ରହିମ : ବାପା, ଆପଣ ମୋତେ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ କଥା କହିଲେ । ମାନବ ପୁଣି କିପରି ଗୋଟିଏ ସମ୍ପଦଭାବରେ ଗଣାଯାଉଛି ?

ବାପା : ରହିମ୍, ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିଷୟରେ କେତୋଟି କଥା କହୁଛି ମନଦେଇ ଶୁଣ, ତେବେ ବୁଝିପାରିବୁ ।

ମାନବ ସମ୍ପଦ:

ଆମର ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ସମ୍ପଦ ଅଛି ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ କରିଥାଏ ମଣିଷ । ପ୍ରକୃତି ଦେଇଥିବା ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷ ତା'ର ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଥାଏ । ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଯୋଗ ଦେଶକୁ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଆଗେଇ ନିଏ । ଏସବୁ ମଣିଷ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ମଣିଷ ହେଉଛି ଆମ ଦେଶର ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ତାଲିମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସୁସ୍ଥ ଓ ଦକ୍ଷ ମାନବ ସମ୍ବଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ରହିମ୍ : ହଁ ବାପା, ମାନବ ସମ୍ପଦ ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମ୍ପଦ । ବାପା ମାମୁ ଘର ଆଉ କେତେ ବାଟ ରହିଲା ?

ବାପା : ଜଙ୍ଗଲ ପରେ ଆମେ ଧାନବିଲ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ରାସ୍ତାରେ ପହଞ୍ଚିଲେଣି । ଏହି ଧାନବିଲ ସରିବା ପରେ ମାମୁ ରହୁଥିବା ସହର ପଡ଼ିବ ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ଏଠାରେ ଲୋକମାନେ ଧାନବିଲରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ ଖାଲି ଧାନବିଲ । ଆମ ଦେଶରେ କ'ଣ ଖାଲି ଧାନଚାଷ ହୁଏ ?

ବାପା : ଆମ ଦେଶର ଭୂମି ରୂପ ଓ ଜଳବାୟୁ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସମାନ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଦେଶର ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଏକା ଫସଲ ହୁଏ ନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳର ଫସଲ ସେହି ସ୍ଥାନର ମୃତ୍ତିକା ଓ ଜଳବାୟୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ –

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କ'ଣ ସବୁ ଫସଲ କରାଯାଏ ଲେଖ ।

ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, ଧାନ, ଗହମ, କପା, ଝୋଟ, ଚା', ଚିନାବାଦାମ୍, ନଡ଼ିଆ ଓ ଆଖୁ ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ସେହି ଫସଲଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ହୁଏ ?

ବାପା : କହିଲେ ...

ଧାନ :

ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ହେଉଛି ଧାନ । ଆମ ଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ତାମିଲନାଡୁ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ଆସାମ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟରେ ଧାନ ଚାଷ ଭଲ ହୁଏ ।

ଗହମ :

ଧାନ ତଳକୁ ଗହମ ଆମ ଦେଶର ଦ୍ୱିତୀୟ କୃଷି ସମ୍ପଦ । ଆମ ଦେଶର ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଓ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଗହମ ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

କପା :

ଏହା ଏକ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ । ଆମ ଦେଶର ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜରାଟ, ତାମିଲନାଡୁ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ରାଜସ୍ଥାନ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟରେ ଏହା ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଝୋଟ :

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଆସାମ, ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟରେ ଝୋଟ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଚା :

ଆମ ଦେଶରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଚା' ଚାଷ କରାଯାଏ । ଆସାମ ବ୍ୟତୀତ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ତାମିଲନାଡୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, କେରଳ ଓ ସିକିମ୍‌ରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଚାଷ କରାଯାଏ । ଚା' ଗଛ ପତ୍ରକୁ ଗୁଣ୍ଡକରି ଚା' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

ଚିନାବାଦାମ୍ :

ଆମ ଦେଶରେ ହେଉଥିବା ସୋରିଷ, ରାଶି, ଅଳସି ଜଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ତୈଳବୀଜ ମଧ୍ୟରେ ଚିନାବାଦାମ ପ୍ରଧାନ । ଆମ ଦେଶର ତାମିଲନାଡୁରେ ସର୍ବାଧିକ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜରାଟ, ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଚିନାବାଦାମ ମଞ୍ଜିରୁ ବାଦାମ ତେଲ ମିଳିଥାଏ ।

ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ :

ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ମଧ୍ୟରେ ମୁଗ, ବିରି, କୋଳଥ, ମସୁର, ହରଡ଼, କାନ୍ଦୁଲ, ଚଣା ପ୍ରଧାନ । ଆମ ଦେଶର ଗୁଜୁରାଟ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ କରାଯାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ହେବା ଦରକାର ।

ନଡ଼ିଆ :

ସାଧାରଣତଃ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ନଡ଼ିଆ ଚାଷ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ କରାଯାଏ । କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ନଡ଼ିଆ ଚାଷ ବହୁଳଭାବରେ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଖୁ :

ଆମ ଦେଶର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ତାମିଲନାଡୁ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ପଞ୍ଜାବ, ହରିୟାଣା, ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟରେ ଏହି ଚାଷ ବେଶି ହୁଏ । ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ଆଖୁଚାଷ କରାଯାଏ ।

ଆମ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ

ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା

ରହିମ୍ : ବାପା, ସେଠାରେ ଏତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘରଗୁଡ଼ିଏ ଦେଖାଯାଉଛି ଓ ଚିମ୍‌ନିରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଛି, ସେଠାରେ କ'ଣ ଅଛିକି ?

ବାପା : ସେଇଟି ଗୋଟିଏ ଲୁହାକାରଖାନା ।

ରହିମ୍ : ସେଠାରେ କ'ଣ ହେଉଛି ?

ବାପା : ସେଠାରେ ଲୁହାପଥରକୁ ତରଳାଇ ଲୁହା

ବାହାର କରାଯାଉଛି । ସେଥିରେ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଓ କ୍ରୋମିୟମ୍ ମିଶାଇ ଇସ୍ପାତ ତିଆରି କରାଯାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ରାଉରକେଲାଠାରେ ଗୋଟିଏ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି । ଛତିଶଗଡ଼ର ଭିଲାଇ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଦୁର୍ଗାପୁର, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ବୋକାରୋ ଓ ଜାମ୍‌ସେଦପୁର, ତାମିଲନାଡୁର ସାଲେମ୍, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ବିଶାଖାପାଟଣା, କର୍ଣ୍ଣାଟକର ଭଦ୍ରାବତୀ, ବିଜୟନଗରଠାରେ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ଆମ ଦେଶରେ କ'ଣ କେବଳ ଲୌହ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଅଛି ?

ବାପା : ହଉ ରହିମ୍ , ଆମ ଦେଶରେ ଆଉ କେଉଁ ଶିଳ୍ପ ଅଛି, କହୁଛି ଶୁଣ ।

ବୟନ ଶିଳ୍ପ ଓ କାର୍ପାସ୍ ଶିଳ୍ପ- ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କାନପୁର, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କୋଲକାତା, ଗୁଜରାଟର ସୁରଟ୍ , ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁମ୍ବାଇ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଗୋୟାଲିୟର, ରାଜସ୍ଥାନର ଜୟପୁର ଓ ପଞ୍ଜାବର ଅମୃତ୍‌ସରରେ ଅଛି ।

ପଶମ ଶିଳ୍ପ- ପଞ୍ଜାବର ଲୁଧିଆନା, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କାନପୁର ଓ ଗୁଜରାଟର ଉଦୋଦରାରେ ଅଛି ।

ରେଶମ ଶିଳ୍ପ- ଅମୃତସର, ଲୁଧିଆନା, କାଶ୍ମୀର ଓ ମହୀଶୂରରେ ଅଛି ।

ଝୋଟକଳ - ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଛି।

କାଗଜ ଶିଳ୍ପ- ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଟିଟାଗଡ଼, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ରାଜମହିନ୍ଦ୍ରୀ, ହରିୟାଣାର ଫିରୋଜାବାଦ୍, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ନୌ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁମ୍ବାଇ, ଓଡ଼ିଶାର ବ୍ରଜରାଜନଗର ଓ ରାୟଗଡ଼ାରେ ଅଛି ।

ଆଲୁମିନିୟମ୍-ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁର, କୋରାପୁଟ ଓ ଅନୁଗୁଳ, ଛତିଶଗଡ଼ର ବିଳାସପୁର ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଆସନ୍‌ସୋଲ୍‌ରେ ଅଛି ।

ଚିନିକଳ- ଓଡ଼ିଶାର ଆସ୍କା, ବରଗଡ଼, ନୟାଗଡ଼, ଢେଙ୍କାନାଳ ଓ ରାୟଗଡ଼ା ଏବଂ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ବିହାର, ପଞ୍ଜାବ, ହରିଆଣା, ତାମିଲନାଡୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଅଛି ।

ସିମେଣ୍ଟ ଶିଳ୍ପ- ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର ଓ ବରଗଡ଼ , ଗୁଜୁରାଟର ପୋରବନ୍ଦର, ହରିୟାଣାର ସୁରାଇପୁର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର କଟନୀ ଓ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଗୁଣ୍ଟୁର ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅଛି ।

ସାରକାରଖାନା- ଓଡ଼ିଶାର ପାରାଦ୍ୱୀପ, ରାଉରକେଲା, ବିହାରର ସିନ୍ଧ୍ରି, ଆସାମର କାମରୂପ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଟ୍ରମ୍ବେ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଗୋରଖପୁର ଓ ପଞ୍ଜାବର ନଙ୍ଗଲରେ ଅଛି ।

ରହିମ୍ : ବାପା, ତୁମେତ ଆମ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ, କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା କହିଲ । ମାମୁଁ ଘର ଆଉ କେତେବେଳେ ପହଞ୍ଚିବା ?

ବାପା : ଏଇ ମାମୁ ପାଇଥିବା ନୂଆ ଘରଟି ଦେଖାଗଲାଣି । ଚାଲ ଯିବା, ତୁ ସେଠାରେ ମଜା କରିବୁ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ, ଜଳ ସମ୍ପଦ, ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ପଦ, ପଶୁ ସମ୍ପଦ, ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ, ମାନବ ସମ୍ପଦ ହେଉଛି ଆମ ଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ।
- ଧାନ, ଗହମ, କପା, ଝୋଟ, ଚାହା, ଚିନାବାଦାମ, ଆଖୁ ଇତ୍ୟାଦି ଆମ ଦେଶର କେତୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ।
- କୌଣସି ଦେଶରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରିପାରିଲେ ସେହି ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହୋଇଥାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧ । ଭାରତରେ କେଉଁଠି ଦେଖାଯାଏ ? ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଉତ୍ତରଟି ଲେଖ ।

(କ) ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଉନ୍ନତମାନର ଗାଇ ଓ ମଇଁଷି

(ଖ) ଲୁଣିମାଟି ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ

(ଗ) କୃଷ୍ଣକାର୍ପାସ ମୃତ୍ତିକା

(ଘ) ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା

(ଙ) ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚନ୍ଦନକାଠ

୨ । ନିମ୍ନରେ କେତୋଟି ଖଣିର ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ଆମ ଦେଶରେ ସେହି ଖଣି ଥିବା ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନର ନାମ ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

ସୁନାଖଣି

ମାଙ୍ଗାନିଜଖଣି

ତମ୍ବାଖଣି

ଅଭ୍ରଖଣି

୩ ।

କୃଷି ଭିତ୍ତିକ
କପା
ଝୋଟ
ରେଶମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର
କାଜୁ
ଚିନି
ତମାଖୁ
ବନସ୍ପତି ତେଲ
କାଗଜ
କାଠ
ରବର ଦ୍ରବ୍ୟ
ଶ୍ରୀନଗର
କାଠୁଆ
ଅମୃତସର
କସୌଲୀ
ମୁଜାଫରନଗର
ଦିଲ୍ଲୀ
ଗାଜିଆବାଦ
ଫରିଦାବାଦ
ବରେଲି
ଭରତପୁର
ଆଗ୍ରା
ଲକ୍ଷ୍ନୌ
ଗୋରଖପୁର
ଭିଲୱାଡ଼ା
ଗ୍ୱାଲିୟର
କାନପୁର
ଉଦୟପୁର
ଆହ୍ଲାବାଦ
ଭାଗଲପୁର
ଗୟା
ଗୁଆହାଟି
କାଣ୍ଡଲା
ଅହମଦାବାଦ
ଡାଲମିଆନଗର
ରାନିଗଞ୍ଜ
ସହୋର
ଭୋପାଳ
ଜବଲପୁର
ହୁଗୁଳି
ରାଜକୋଟ
ଇନ୍ଦୋର
ହୋଶାଙ୍ଗାବାଦ
କୋଲକାତା
ଭାବନଗର
ସୁରଟ
ଭା ର ତ
ବ୍ରଜରାଜନଗର
ବିଲିମୋଡ଼ା
ନାଗପୁର
ଫୁଲବାଣୀ
ଭୁବନେଶ୍ୱର
ନାସିକ
ଅହ୍ମଦନଗର
ଅଦିଲାବାଦ
ମୁମ୍ବାଇ
ନାନ୍ଦେଡ
କୋରାପୁଟ
ପୁଣେ
ସୋଲାପୁର
ମେଡକ
ବିଶାଖାପାଟଣା
ରତ୍ନଗିରି
ହାଇଦ୍ରାବାଦ
କୋହ୍ଲାପୁର
ଗୁଲବର୍ଗା
ବିଜୟୱାଡ଼ା
କାକିନାଡ଼ା
ଆରବ ସାଗର
ଡଣ୍ଡେଲି
ଗୁଣ୍ଟୁର
ରାଜମନ୍ଦ୍ରି
ବଙ୍ଗୋପସାଗର
ପାନାଜୀ
କୁଡ୍ଡାପା
ହରିହର
ନେଲୋର୍
ଭଦ୍ରାବତୀ
ଚିତ୍ତୁର
ମାଙ୍ଗାଲୋର
ହସନ
ଚେନ୍ନାଇ
ମହୀଶୂର
ସାଲେମ
କାଞ୍ଚିପୁରମ୍
ତିରୁପୁର
କୁଡାଲୋର୍
ଲାକ୍ଷାଦ୍ୱୀପ (ଭାରତ)
ତ୍ରିଚୁର
କୋଏମ୍ବାଟୁର
ଅଲୁଆ
ମଦୁରାଇ
ପୁନାଲୁର
ଟୁଟିକୋରିନ୍
ତିରୁନେଲଭେଲି
ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ (ଭାରତ)
ଭାରତ
ମହାସାଗର

ମାନଚିତ୍ରଟିକୁ ଭଲଭାବରେ ଦେଖ । ✓ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ରାଜ୍ୟର ନାମ ଅଞ୍ଚଳର ନାମ	ଧାନ	ଗହମ	ଆଖୁ	କପା	ଝୋଟ	ଚା'	ଚିନାବାଦାମ	ସୋରିଷ	ନଡ଼ିଆ
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର			✓						✓
ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ ମାଳଭୂମି ଅଞ୍ଚଳ									

୪ । କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଦୁଇଜଣ ଛାତ୍ର ରିଙ୍କୁ ଓ ରମେଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଷ ଭଲ ହେଉଥିବା ୨ଟି ରାଜ୍ୟ ବୁଲିଯିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ ସେମାନେ କେଉଁ କେଉଁ ରାଜ୍ୟ କେଉଁ ଚାଷ ପାଇଁ ବୁଲିଯିବେ ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

କପା		
ଚିନାବାଦାମ		
ଚା'		
ଝୋଟ		
ଧାନ		
ଗହମ		
ନଡ଼ିଆ		

୫ । ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ଛତିଶଗଡ଼ର ------------- ଠାରେ ଲୌହଇସ୍ପାତ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଖ) ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ------------ ଓ ----------- ଠାରେ ଚିନିକଳ ଅଛି ।

(ଗ) ଓଡ଼ିଶାର -------------- ଓ --------------- ଠାରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

୬। ବୟନ ଶିଳ୍ପ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାନର ନାମ ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ପୂରଣ କର ।

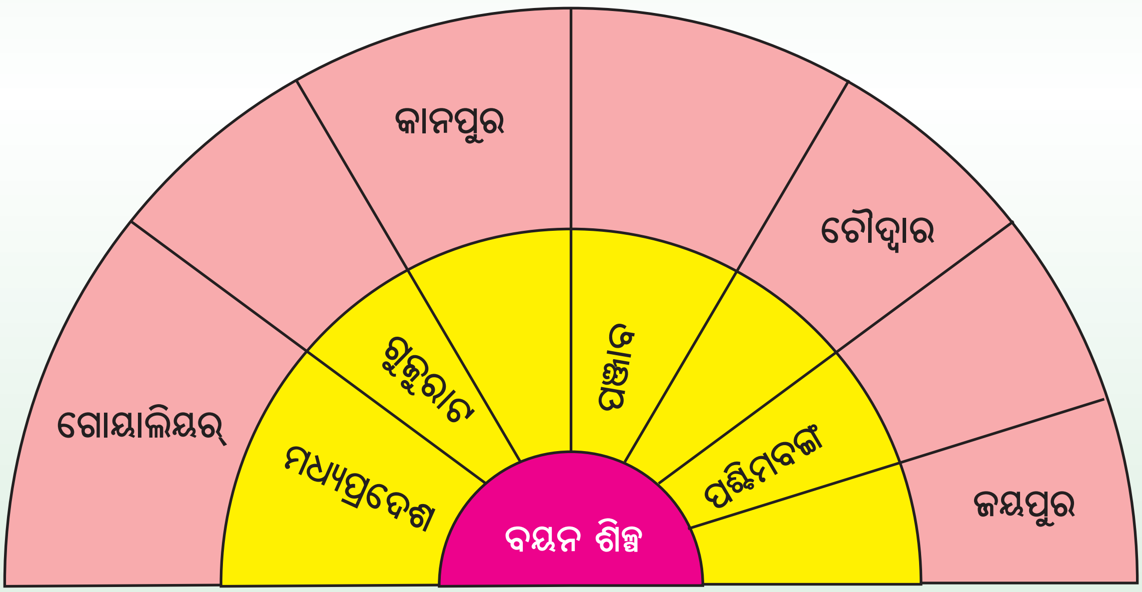

୭ । ସାର କାରଖାନା ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାନର ନାମ ଫୁଲର ପାଖୁଡ଼ାରେ ଲେଖ ।

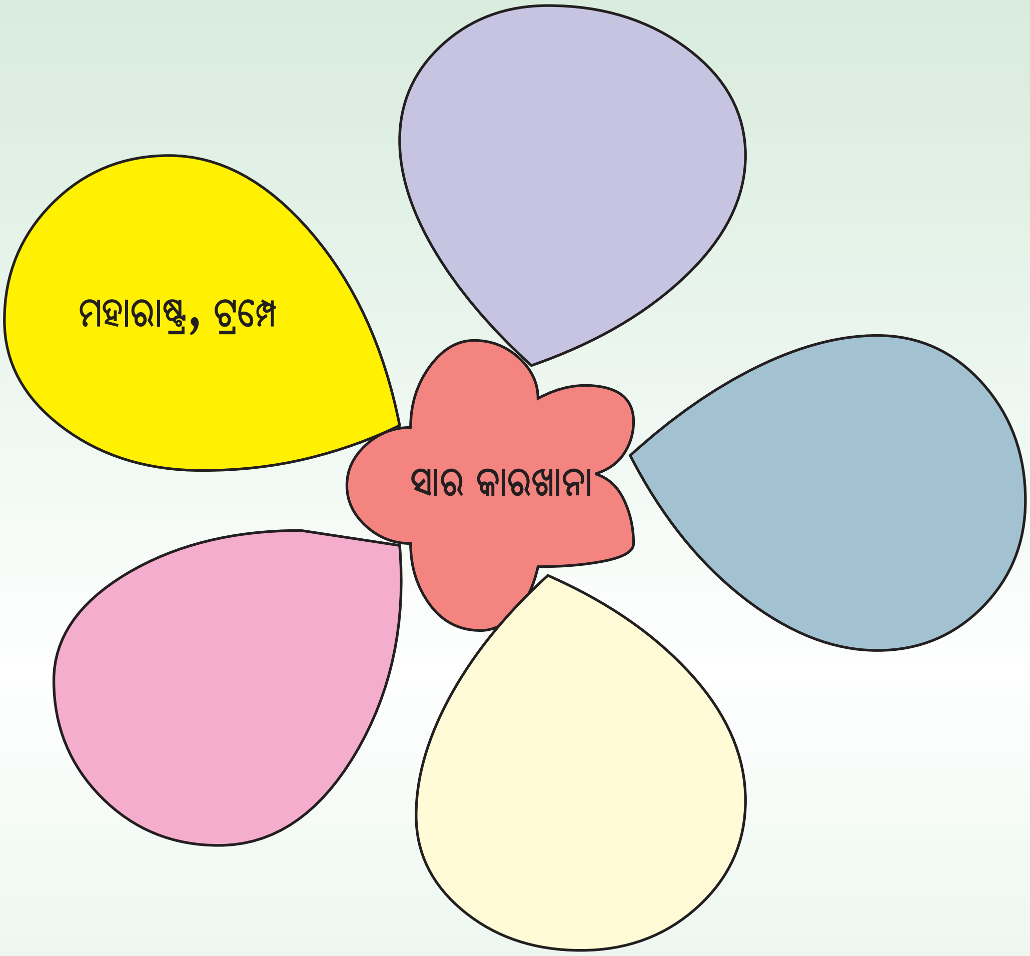

୮। 'କ' ସ୍ତମ୍ଭର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ନାମ ସହିତ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ସଂପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥାନ ସହ ଯୋଡ଼ି ଲେଖ ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
ଗୁଜୁରାଟ	ସୁରାଇପୁର
ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ	କଟନୀ
ହରିୟାନା	ପୋରବନ୍ଦର
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	ଗୁଣ୍ଟୁର
	ବରଗଡ଼

୯ । ଭୁଲ୍ ଥିଲେ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

(କ) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କୋଲ୍‌କତାଠାରେ କାଗଜକଳ ଅଛି ।

(ଖ) ଛତିଶଗଡ଼ର ବିଳାସପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଗ) ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ନବରଙ୍ଗପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ କାରଖାନା ଅଛି ।

(ଘ) ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ହାଇଦରାବାଦଠାରେ କାଗଜ ଶିଳ୍ପ ଅଛି ।

(ଙ) ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ଲକ୍ଷ୍ନୌଠାରେ କାଗଜକଳ ଅଛି ।

୧୦ । ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେବ ଲେଖ ।

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ :

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ବରୁ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା କିନ୍ତୁ ଏବେ ଚାଷ କରାଯାଉନଥିବା ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ପଚାରି ବୁଝ । ଯଦି ସେପରି କିଛି ଫସଲ ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଚାଷ କରାନଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ? ଲେଖି ଆଣି ଶ୍ରେଣୀରେ ଉପସ୍ଥାପନ କର ।

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଭାରତର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ

■ ତୁମେ ଦେଖିଥିବା କିମ୍ବା ଜାଣିଥିବା ଯେକୌଣସି ପାଞ୍ଚଟି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନର ନାମ ଲେଖ । ସେଗୁଡ଼ିକ କାହିଁକି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନର ନାମ	ସ୍ଥାନଟି କାହିଁକି ପ୍ରସିଦ୍ଧ

ଦିଲ୍ଲୀ :

ଦିଲ୍ଲୀ ଆମ ଦେଶର ରାଜଧାନୀ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ, ସଂସଦଭବନ(Parliament), ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ(Supreme Court), ସଚିବାଳୟ, ଇଣ୍ଡିଆଗେଟ୍, ଲାଲ୍‌କିଲା, କୁତବ୍‌ମିନାର, ଅକ୍ଷରଧାମ, ବାହାଇମନ୍ଦିର, ଜାମାମସ୍‌ଜିଦ୍, ବିରଳା ମନ୍ଦିର, ବିଭିନ୍ନ ସଂଗ୍ରାହାଳୟ, ରାଜଘାଟ, ଶକ୍ତିସ୍ଥଳ, ଶାନ୍ତିବନ, ବିଜୟଘାଟ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଏଠାରେ ଅଛି ।

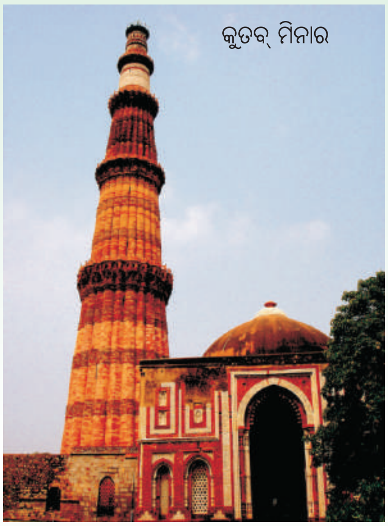

ମୁମ୍ବାଇ :

ଭାରତର ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟ ନଗରୀ ମୁମ୍ବାଇ ଆରବ ସାଗର କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ନଗରୀରେ ସିଦ୍ଧିବିନାୟକ ମନ୍ଦିର,ବୁଟ ହାଉସ, ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନ୍ଦିର, ଏଲିଫାଣ୍ଟା ଆଇଲ୍ୟାଣ୍ଡ, ଜାହାଙ୍ଗୀର ଆର୍ଟ ଗ୍ୟାଲେରୀ, ଗେଟ୍ ୱେ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ (ଭାରତର ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର) ଆଦି ପ୍ରଧାନ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ।

ଗେଟ୍‌ୱେ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ

ବୁଟ୍ ହାଉସ୍

ଜାହାଙ୍ଗୀର ଆର୍ଟ ଗ୍ୟାଲେରୀ

କୋଲ୍‌କତା :

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ରାଜଧାନୀ କୋଲ୍‌କତା ହୁଗୁଳି ନଦୀ କୂଳରେ ଅଛି ।ଏଠାରେ ଥିବା ହାଓଡ଼ା ପୋଲ ଏକ ଝୁଲନ୍ତା ପୋଲ ହିସାବରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଅଛି । ଏହି ପୋଲର ନିର୍ମାଣ କୌଶଳ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏଠାରେ ଭିକ୍‌ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ୍ ହଲ, ସଂଗ୍ରହାଳୟ, ବିରଳା ପ୍ଲାନେଟୋରିୟମ୍, ଦକ୍ଷିଣେଶ୍ୱର କାଳୀ ମନ୍ଦିର, ବେଲୁର ମଠ, ଇଡେନ୍ ଗାର୍ଡନ୍ ଷ୍ଟାଡିୟମ୍, ମେଟ୍ରୋ ରେଲୱେ (ଭୂତଳ ରେଳପଥ) ଇତ୍ୟାଦି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି ।

ମେଟ୍ରୋ ଟ୍ରେନ୍

ହାଓଡ଼ା ପୋଲ

ଇଡେନ୍ ଗାର୍ଡେନ

ଚେନ୍ନାଇ :

ତାମିଲନାଡୁର ରାଜଧାନୀ ଚେନ୍ନାଇ ବଙ୍ଗୋପସାଗର କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ସମୁଦ୍ରକୂଳର ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ରମଣୀୟ । ଏଠାରେ ସ୍ନେକ୍ ପାର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ସାପ ରଖାଯାଇଅଛି ।

ଅମୃତସର :

ପଞ୍ଜାବର ଅମୃତସର୍‌ଠାରେ ଥିବା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର (ଗୋଲଡେନ୍ ଟେମ୍ପଲ), ୱାଘା ବର୍ଡର ଆଦି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି ।

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର

ଆଗ୍ରା :

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଆଗ୍ରାଠାରେ ଯମୁନା ନଦୀ କୂଳରେ ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ତାଜ୍‌ମହଲ ଅବସ୍ଥିତ ।

ତାଜ୍‌ମହଲ

ଜୟପୁର :

ରାଜସ୍ଥାନର ଜୟପୁରଠାରେ ଥିବା ହାୱାମହଲ ଏକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ।

ହାୱାମହଲ

ପୁରୀ :

ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଉପକୂଳରେ ଥିବା ପୁରୀର ବେଳାଭୂମି ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନୀୟ ।

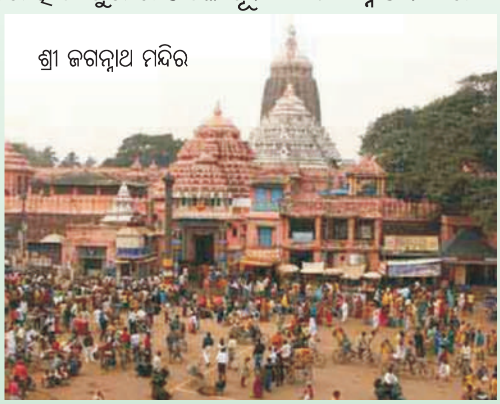

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର

କୋଣାର୍କ :

କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର

ପୁରୀଠାରୁ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଦେଇ ଗଲେ ପ୍ରାୟ ଏକତିରିଶ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ମନ୍ଦିରଟି ଏକ ଚଳନ୍ତା ରଥ ପରି । ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପୃଥିବୀରେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ।

ଦ୍ୱାରକା :

ଦ୍ୱାରକାନାଥ ମନ୍ଦିର

ଗୁଜୁରାଟର ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳରେ ଦ୍ୱାରକା ନଗରୀର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦିର ଏକ ପବିତ୍ର ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ। ମନ୍ଦିରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଶୋଭା ପାଉଅଛି ।

ରାମେଶ୍ୱରମ୍ :

ତାମିଲନାଡୁରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର କୂଳରେ ରାମେଶ୍ୱରମ୍ ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରେ ଥିବା ରାମନାଥ ସ୍ୱାମୀ ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନୀୟ ।

ରାମନାଥ ସ୍ୱାମୀ ମନ୍ଦିର

ହରିଦ୍ୱାର :

ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳରେ ହରିଦ୍ୱାର ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ, ଏଠାରେ ଅନେକ ମନ୍ଦିର ଅଛି। ବ୍ରହ୍ମକୁଣ୍ଡ ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ହରିଦ୍ୱାର

କନ୍ୟାକୁମାରୀ :

ଭାରତର ପୂର୍ବ-ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳର ମିଳନ ସ୍ଥଳରେ କୁମାରିକା ଅନ୍ତରୀପ(Cape Camorin) ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ସ୍ଥାନରେ ଭାରତ ମହାସାଗର, ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଓ ଆରବସାଗର ଏକତ୍ର ମିଳିତ ହୋଇଛନ୍ତି । କୁମାରିକା ଅନ୍ତରୀପ ଏକ ସ୍ଥଳଭାଗ, ସମୁଦ୍ରକୂଳକୁ ପଶି ଯାଇଛି । ଏହି ସ୍ଥଳ ଭାଗରେ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ସହର ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ, ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ, ବିବେକାନନ୍ଦ ସ୍ମାରକୀ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସ୍ମାରକୀ, କନ୍ୟାକୁମାରୀ ମନ୍ଦିର ଆଦି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି ।

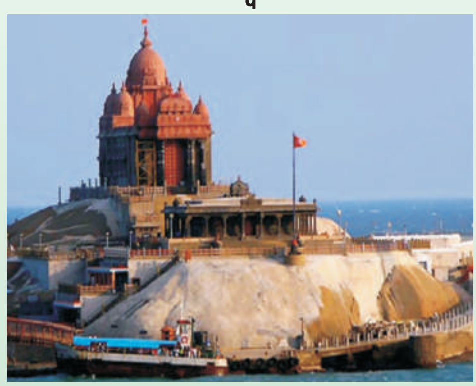
ବିବେକାନନ୍ଦ ସ୍ମାରକୀ

ତିରୁପତି :

ତିରୁପତି ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରେ ଥିବା ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଭେଙ୍କଟେଶ୍ୱର ପୂଜା ପାଆନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ବହୁ ଦର୍ଶକ ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଆସିଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଭେଙ୍କଟେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର

ମହୀଶୂର :

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟର ମହୀଶୂରରେ ରାଜପ୍ରାସାଦ, ଚାମଣ୍ଡେଶ୍ୱରୀ ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ବୃନ୍ଦାବନ ଗାର୍ଡେନ୍ ଏକ ମନୋରମ ସ୍ଥାନ ।

ଏହାଛଡ଼ା ଭାରତରେ ଆହୁରି ଅନେକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ମାଉଣ୍ଟ ଆବୁ, ସାରନାଥ, ସୋମନାଥ ମନ୍ଦିର, ମୀନାକ୍ଷୀ ମନ୍ଦିର, ମହାବଳୀପୁରମ୍, ବଦ୍ରିନାଥ, କେଦାରନାଥ, ଗଙ୍ଗୋତ୍ରୀ, ବୁଦ୍ଧଗୟା, ମନାଲି, ଜୈନମନ୍ଦିର, ଜ୍ୱାଲାମୁଖି, ବୈଷ୍ଣୋଦେବୀ ମନ୍ଦିର ଆଦି ରହିଛି ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଆମ ଦେଶରେ ବହୁ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି । ସେହିସବୁ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ହେଲା : ଦିଲ୍ଲୀ, ମୁମ୍ବାଇ, କୋଲକତା, ଚେନ୍ନାଇ, ଅମୃତସର, ଆଗ୍ରା, ଜୟପୁର, ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ, ରାମେଶ୍ୱରମ୍, ହରିଦ୍ୱାର, ଦ୍ୱାରକା, କନ୍ୟାକୁମାରୀ ଓ ତିରୁପତି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧ । **ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।**

(କ) ଇଣ୍ଡିଆଗେଟ୍ .... ସହରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
(ଦିଲ୍ଲୀ, ଚେନ୍ନାଇ, ମୁମ୍ବାଇ, କୋଲକତା)

(ଖ) ମୁମ୍ବାଇ ସହର............... କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
(ବଙ୍ଗୋପସାଗର, ଭାରତମହାସାଗର, ଆରବସାଗର)

(ଗ) ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର............... ସହରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
(ଅମୃତସର, ଜୟପୁର, ଆଗ୍ରା, ଦିଲ୍ଲୀ)

(ଘ) ତିରୁପତି...............ପ୍ରଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
(ଆନ୍ଧ୍ର, ଉତ୍ତର, ହିମାଚଳ, ମଧ୍ୟ)

୨ । **'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ କେତେକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନର ନାମ ଦିଆଯାଇଅଛି । 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ସେହି ସବୁ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବା ସହରର ନାମ ଦିଆଯାଇଅଛି । ଯେଉଁ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁ ସହରରେ ଅବସ୍ଥିତ, ସେହି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନକୁ ସେହି ସହର ସହିତ ଗାର ଟାଣି ଯୋଡ଼ ।**

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ	କୋଲ୍‌କତା
ଗେଟ୍ ଓ୍ୱେ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ (ଭାରତର ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର)	ଚେନ୍ନାଇ
ହାଓଡ଼ା ପୋଲ	ମୁମ୍ବାଇ
ସ୍ନେକ୍ ପାର୍କ	ଜୟପୁର
ହାଓ୍ୱାମହଲ	ଦିଲ୍ଲୀ
	ଆଗ୍ରା

୩ । **ରେଖାଙ୍କିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ନ ବଦଳାଇ ବାକ୍ୟଟିକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଲେଖ ।**

(କ) <u>ବିରଳା ମନ୍ଦିର</u> ଚେନ୍ନାଇଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(ଖ) <u>ପଞ୍ଜାବର ଅମୃତସରଠାରେ</u> ତିରୁପତି ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ ।

(ଗ) ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ୍ ହଲ୍ ହରିଦ୍ୱାର ଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

(ଘ) ରାମେଶ୍ୱରମ୍ ମନ୍ଦିର ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଦିର ନାମରେ ସୁପରିଚିତ ।

(ଙ) ଗୁଜୁରାଟର ପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ଦ୍ୱାରକା ନଗରୀ ଅବସ୍ଥିତ ।

୪ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଦିଅ ।

(କ) ଆମ ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଖ) ଭାରତର ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଗ) ବୁଟ୍ ହାଉସ୍ କେଉଁଠାରେ ଅଛି ?

(ଘ) ତାଜ୍‌ମହଲ କେଉଁ ନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

(ଙ) ଭାରତର ସଂସଦଭବନ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ?

----

୫ । ତୁମେ କାହିଁକି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ଯାଅ, ତାହା ପାଞ୍ଚଟି ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

୧. ---

୨. ---

୩. ---

୪. ---

୫. ---

ଘରେ କରିବା ପାଇଁ କାମ :

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ କ'ଣ ଦେଖିଲ ୫ଟି ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ

AVQTPY

ଆମ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନଧାରା

ଭାରତ ଗୋଟିଏ ବିଶାଳ ଦେଶ । ଏହାର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳର ଭୂମିରୂପ, ପରିବେଶ, ଜଳବାୟୁ ସମାନ ନୁହେଁ । ଏହି ସବୁ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ଯାପନ ଶୈଳୀ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଏ । ଏଣୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନଯାପନ ଶୈଳୀ ଏକ ପ୍ରକାର ନ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ । ଜୀବନ ଯାପନ ଶୈଳୀ କହିଲେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବିକା, ପୋଷାକ, ଖାଦ୍ୟ, ଚଳିଚଳନ, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବୁଝାଏ । ଆସ ଆମେ ଭାରତର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳର ଜୀବନଯାପନ ଶୈଳୀ ବା ଜୀବନଧାରା ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରା

ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ ଓ ଜଙ୍ଗଲରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଚାଷଜମି ଖୁବ୍ କମ୍ ଥାଏ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ବର୍ଷାହୁଏ । କେତେକ ଲୋକ ମେଣ୍ଢା ପାଳନ କରି ଜୀବାକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ମେଣ୍ଢାଲୋମରୁ ସୂତାକାଟି ଗାଲିଚା, ପଶମ ଲୁଗା ବୁଣନ୍ତି । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ପଶମ କନାର ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଏମାନେ କାଶ୍ମିରୀ ଭାଷା କହନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ ହେଲା ରୁଟି । ଏହି ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଠିକୁ ବର୍ଷସାରା ବହୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଆସନ୍ତି । ଏଣୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କ ଦେଖାଶୁଣା କରିବା ଏମାନଙ୍କ ଏକ ପ୍ରକାର ଜୀବିକା । ଫୁଲ, ଫଳ ଚାଷ ମଧ୍ୟ ଏମାନେ କରଥାଆନ୍ତି ।

କାଶ୍ମୀର ପାଖରେ ଥିବା ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଲମ୍ବା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଓଢ଼ଣୀ ପକାନ୍ତି । ପୁରୁଷ ଲୋକେ ଲମ୍ବା ପୋଷାକ ସହ ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପି ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଦଶହରା ଏଠାକାର ପ୍ରଧାନ ପର୍ବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ହୋଲି ଓ ଇଦ୍ ମଧ୍ୟ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଏଠାକାର ଲୋକମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଭାଷା ହିନ୍ଦୀ । ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ ରାଜ୍ୟରେ ଅନେକ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଥିବାରୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ ବର୍ଷର ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆସନ୍ତି । ଏଣୁ ଲୋକେ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଚଳନ୍ତି । ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ

ଅଞ୍ଚଳର ପୂର୍ବଭାଗରେ ବହୁ ଜାତିର ଆଦିବାସୀ ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଆସାମର ଲୋକେ ଅସମୀୟା ଭାଷା, ମଣିପୁର ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ମଣିପୁରୀ, ମିଜୋରାମର ଲୋକେ ମିଜୋ, ମେଘାଳୟ ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ଗାରୋ ଓ ଖାସି ଭାଷା କହନ୍ତି । ତ୍ରିପୁରାର ପ୍ରଧାନ ଭାଷା ହେଉଛି ବଙ୍ଗଳା । ଏହି ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ବାଉଁଶ ତିଆରି ଘର କରି ରହନ୍ତି । ଘରର ଛାତଗୁଡ଼ିକ ଗଡ଼ାଣିଆ । ନାଗାମାନେ ବାଉଁଶ ଓ ବେତରୁ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଚା'ବଗିଚାଗୁଡ଼ିକରେ ଅନେକ ଲୋକ କାମ କରି ଥାଆନ୍ତି । ଭାତ ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ ।

ହିମାଳୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ନାଚ ଗୀତକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ମଣିପୁରୀ ନୃତ୍ୟ, ଆସାମର ବିହୁ ନୃତ୍ୟ, ମିଜୋରାମ ଓ ନାଗାଲାଣ୍ଡର ବାଉଁଶନାଚ ଆମ ଦେଶର ଚାରିଆଡ଼େ ଆଦର ଲାଭ କରିଛି । ଆସାମରେ ଲୋକେ ବିହୁ ପର୍ବ ପାଳନ କରନ୍ତି । ନାଗାଲାଣ୍ଡ ଓ ମିଜୋରାମରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟମାସ ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

ପଶ୍ଚିମସ୍ଥ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରା -

ରାଜସ୍ଥାନର ଅଧିକାଂଶ ଅଞ୍ଚଳ ମରୁଭୂମି । ମରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ବସବାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏମାନେ ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା ପାଳନ କରନ୍ତି । ସ୍ଥାନରୁ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲି ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚରାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଯାଯାବର କହନ୍ତି । ଏମାନେ ଓଟ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଓଟ ପିଠିରେ ବସି ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଓଟ କ୍ଷୀର ଓ ମାଂସ ଖାଆନ୍ତି । ମରୁଭୂମିର ଠାଏ ଠାଏ ଥିବା ମରୁଦ୍ୟାନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକେ ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଖଜୁର, ବାଜରା, ମକା ପ୍ରଭୃତି ଚାଷ କରନ୍ତି । ଘରର ଛାତ ସମତଳ । ରାଜସ୍ଥାନର ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ମାଟି ତିଆରି ଘର କରି ରହନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନେ ଲମ୍ବା ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧି ଧୋତି ଓ କୁର୍ତ୍ତା ପିନ୍ଧନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଚକଚକିଆ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ରୁଟି । ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ନିରାମିଶ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଭାଷା ହେଉଛି ହିନ୍ଦୀ । ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଖଣି, ଖାଦାନରେ କାମ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ଦଶହରା, ଦୀପାବଳୀ, ହୋଲି ଓ ଇଦ୍‌ପର୍ବ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ -

ଭୂମିରୂପ, ଜଳବାୟୁ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ଏଣୁ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହୋଇଥାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର: -

କ) କାଶ୍ମୀରର ପୁରୁଷମାନେ.................ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି ।

ଖ) କାଶ୍ମୀର ଲୋକମାନେ.................ପାଳନ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି ।

ଗ) ଆସାମର ଲୋକେ.................ପର୍ବ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

ଘ) ବାଉଁଶ ଓ ବେତରୁ ବିଭିନ୍ନ ଜିନିଷ.................ମାନେ ତିଆରି କରନ୍ତି ।

ଙ) ଓଟ ମାଂସ, ଦୁଧ.................ଅଞ୍ଚଳର କେତେକ ଲୋକ ଖାଆନ୍ତି ।

୨. ଉତ୍ତର ଦିଅ: -

କ) ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳର କେତେକ ଲୋକ ଯାଯାବର ଜୀବନ ଯାପନ କାହିଁକି କରନ୍ତି ?

ଖ) ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ କାହିଁକି ଢିଲା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି ?

ଗ) ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ଗଡ଼ାଣିଆ ଛାତର ଘର ତିଆରି କରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଘ) କାଶ୍ମୀରକୁ କାହିଁକି ଅଧିକ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଆସନ୍ତି ?

୩) “କ” ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ “ଖ” ସ୍ତମ୍ଭର ଭାଷା ସହ ଯୋଡ଼ ।

“କ” ସ୍ତମ୍ଭ	“ଖ” ସ୍ତମ୍ଭ
ତ୍ରିପୁରା	ମଣିପୁରୀ
ହିମାଚଳ	ଗାରୋ
ମଣିପୁର	ବଙ୍ଗଳା
ମେଘାଳୟ	ମିଜୋ
ମିଜୋରମ୍	ହିନ୍ଦୀ
	ଅସମୀୟା

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ

AVZPRL

ଆମ ଦେଶର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି

ଆମେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଳେ ଓ ଆଉ କେତେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାରୁ ଅଣାଯାଏ । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତଥା ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରୁ ଆମର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଣିବାକୁ **ଆମଦାନୀ** କୁହାଯାଏ । ଆମଦେଶରେ ଆବଶ୍ୟକ ମୁତାବକ ଖଣିଜ ତେଲ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଆମକୁ ଖଣିଜ ତୈଳ ଆମଦାନୀ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆମ ଦେଶ ଅନ୍ୟଦେଶରୁ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ସାର, ଟିଣ, କାଗଜ, ଖାଇବା ତେଲ, ଦସ୍ତା, ଗହମ ଇତ୍ୟାଦି ଆମଦାନୀ କରିଥାଏ ।

ଜାହାଜରେ ଲୁହାପଥର ଲଦା ହେଉଛି

ଜାହାଜରୁ ମାଲ ଖଲାସ କରାଯାଉଛି

ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଚାହିଦାଠାରୁ ଅଧିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ପଠାଯାଇଥାଏ । ଏହାକୁ **ରପ୍ତାନି** କୁହାଯାଏ । ଆମ ଦେଶ ରପ୍ତାନି କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଚିନି, ଝୋଟ, ଚାଉଳ, ଚା, କପାଳୁଗା, ଲୁହା, ଲୁହା ପଥର, ବକ୍ସାଇଟ୍, ମାଙ୍ଗାନିଜ ପଥର, ଅଭ୍ର, ଫେରୋକ୍ରମ୍, ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି, ମାଛ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି ହେବା ଫଳରେ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସୁସମ୍ପର୍କ ବଢ଼େ । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଜାପାନ, ସୋଭିଏତ୍ ଦେଶ, ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ (ବିଲାତ) ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ସହ ଆମର ବେଶି ଆମଦାନୀ ରପ୍ତାନି କାରବାର ହୁଏ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ମଧ୍ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷ ବାହାରକୁ ଯାଏ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷ ତୁମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସେ । ସେଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା କର ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରୁ ରପ୍ତାନି ହେଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ	ତୁମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ

ଆମଦେଶର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି ସ୍ଥଳପଥ, ଜଳପଥ ଓ ଆକାଶପଥରେ ହୋଇଥାଏ । ଏବେ ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି କେଉଁ କେଉଁ ଦେଶ ସହିତ ସ୍ଥଳ ପଥରେ ଆମଦାନୀ / ରପ୍ତାନି କାରବାର ହୋଇପାରିବ କୁହ ।

ଏହି ମାନଚିତ୍ରରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ ଭାରତ ସହିତ ତାହାର ପଡ଼ୋଶୀଦେଶ ପାକିସ୍ତାନ, ବଙ୍ଗଳାଦେଶ, ନେପାଳ, ଚୀନ, ଭୁଟାନ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶର ସଡ଼କପଥରେ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ମାତ୍ର ସ୍ଥଳପଥରେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଜଳପଥ ଓ ଆକାଶପଥ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକ ଯଥା କୋଲକତା, ପାରାଦ୍ୱୀପ, ବିଶାଖାପାଟଣା, ଚେନ୍ନାଇ, କାଣ୍ଡଲା, କୋଚିନ୍, ମୁମ୍ବାଇ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଜଳପଥ ଦେଇ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶକୁ ଯାତାୟାତ କରିଥାଉ ଓ ମାଲ୍ ପରିବହନ କରିଥାଉ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଆଫ୍ରିକା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଇଂଲଣ୍ଡ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ସହିତ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର (ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି) କରିଥାଉ । (ଦିଆଯାଇଥିବା ମାନଚିତ୍ରରେ ବନ୍ଦର ଓ ଜଳପଥଗୁଡ଼ିକ ଦେଖ)

ଆକାଶପଥ ହେଉଛି ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଗମନାଗମନର ସବୁଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ମାଧ୍ୟମ । ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଆମେ ପୃଥିବୀର ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଯାଇଥାଉ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଜିନିଷ (ହାଲୁକା ଓ ଛୋଟ) ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି ହୁଏ । ଯଥା- କ୍ୟାସେଟ୍, ସଫଟ୍‌ୱେୟାର, ହୀରା ଇତ୍ୟାଦି । ଆମ ଦେଶର ୪ଟି ଆର୍ନ୍ତଜାତୀୟ ବିମାନ ଘାଟି ହେଉଛି କୋଲ୍‌କତା, ଦିଲ୍ଲୀ, ମୁମ୍ବାଇ, ଚେନ୍ନାଇ । ସେହି ବିମାନଘାଟିଗୁଡ଼ିକରୁ ପ୍ରତିଦିନ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା, ଜର୍ମାନୀ, ଚୀନ, ଆଫ୍ରିକା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଆରବଦେଶ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶକୁ ଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆମ

ଦେଶ ଭିତରେ ଆକାଶ ପଥରେ ଯିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ବିମାନଘାଟି ଅଛି । ମାନଚିତ୍ରରୁ ଆକାଶପଥଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

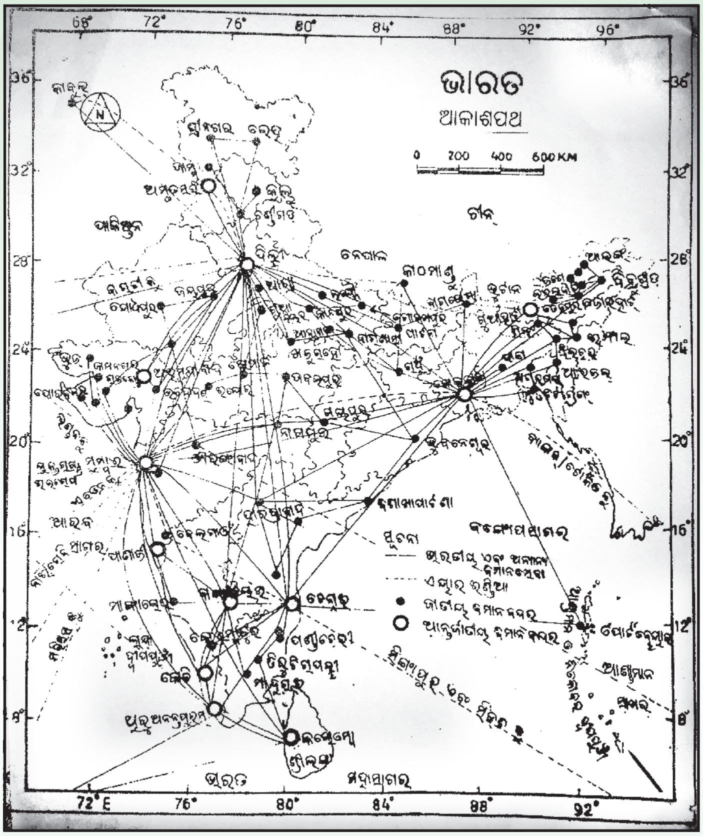

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଜ ଦେଶରେ ମିଳେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଚାହିଦା ପୂରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଦେଶରୁ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହାକୁ ଦେଶର ଆମଦାନୀ କୁହାଯାଏ ।
- ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ଆମଦାନୀ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଖଣିଜ ତୈଳ, ସାର, ତମ୍ବା, ଦସ୍ତା, ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଟିଣ, କାଗଜ ।
- ଆମ ଦେଶର ଚାହିଦାଠାରୁ ଅଧିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟଦେଶକୁ ପଠାଯାଏ । ଏହାକୁ ରପ୍ତାନି କୁହାଯାଏ ।
- ଆମ ଦେଶ ରପ୍ତାନି କରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଚିନି, ଝୋଟ, ଚାଉଳ, ଚା', କପାଳୁଗା, ଲୁହା, ଲୁହାପଥର, ବକ୍‌ସାଇଟ୍, ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ପଥର, ଅଭ୍ର, ଫେରୋକ୍ରୋମ, ମାଛ, ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ।
- ଆମଦେଶର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ଥଳପଥ, ଜଳପଥ ଓ ଆକାଶପଥରେ ହୋଇଥାଏ ।
- ଜଳପଥରେ ଭାରି ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପଠାଯାଉଥିବାବେଳେ ହାଲୁକା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆକାଶପଥରେ ପଠାଯାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଆମ ଦେଶ ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି କରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ଆମଦାନୀ ଦ୍ରବ୍ୟ	ରପ୍ତାନି ଦ୍ରବ୍ୟ

୨. ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲେଖ ।

ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି

୩. ଆମର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନି ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଳପଥରେ ହୁଏ କାହିଁକି ?

୪. (କ) ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

(ଖ) ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନ ବିମାନ ଘାଟିଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

୫. ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁମାନଙ୍କ ସହ ଆମର ସଡ଼କପଥରେ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ହୁଏ ?

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ

AH9KT9

ଆମ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ

କେତେକ ଇଂରେଜ ବଣିକ ୧୬୦୦ ମସିହାରେ ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ ନାମକ ଏକ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଆମ ଦେଶକୁ ଆସି ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ସେମାନେ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ଅନୁମତି ପାଇ ପ୍ରଥମେ ସୁରତ ଠାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ବମ୍ବେ (ବର୍ତ୍ତମାନର ମୁମ୍ବାଇ), କଲିକତା (ବର୍ତ୍ତମାନର କୋଲ୍‌କତା)ଠାରେ ବାଣିଜ୍ୟ କୋଠିମାନ ସ୍ଥାପନ କଲେ ।

ତଳେ ଭାରତର ରେଖାଙ୍କିତ ମାନଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇଅଛି । ସେହି ମାନଚିତ୍ରରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବାଣିଜ୍ୟ କୋଠି କେଉଁଠାରେ ଥିଲା, ତାହା ଦର୍ଶାଅ । ସେହିସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ଜଳଭାଗର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତରୁ ପ୍ରଭୂତ ଧନ ରୋଜଗାର କଲେ । ନିଜ ଦେଶକୁ ଆମ ଦେଶର ଧନରତ୍ନ କିପରି ଲୁଟି ନେଇ ଯିବେ ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କଲେ । ଦେଖିଲେ, ଆମ ଦେଶରେ ଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରୁଥିବା ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁବେଳେ କଳିକଜିଆ ଲାଗିରହିଛି । କେହି କେହି ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ଥିଲା । ସେମାନେ ଏପରି ସୁଯୋଗକୁ ହାତଛଡ଼ା କଲେ ନାହିଁ । କୂଟ କପଟ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରି ରାଜାମାନଙ୍କୁ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ କରିପକାଇଲେ । କେତେକଙ୍କୁ ମଧ ଯୁଦ୍ଧରେ ହରାଇଲେ । କ୍ରମେ ସେମାନଙ୍କ ଶାସନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ଅଧିକାର କଲେ ଓ ଶାସନ କଲେ । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଦଖଲ କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାରତକୁ ଶାସନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଫଳରେ ଆମେ ପରାଧୀନ ହେଲୁ , ସ୍ୱାଧୀନତା ହରାଇଲୁ ।

ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ସରଳବିଶ୍ୱାସୀ ଥିଲେ । ସେମାନେ ପ୍ରଥମେ ଭାବିଥିଲେ ଯେ ଇଂରେଜମାନେ ଆମ ଦେଶରେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କରିବେ ଓ ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରିଯିବେ । ମାତ୍ର ସେପରି ହେଲା ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କ କୂଟ କପଟ ନୀତିର କୁପ୍ରଭାବ ଲୋକେ ଭୋଗିଲେ । ସେମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବେଠି ଖଟାଇଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିନା କାରଣରେ ବିବାଦ ଲଗାଇଲେ । ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ତିଆରି କରୁଥିବା ଜିନିସପତ୍ର ଉପରେ ଅଧିକ ଟିକସ ବସାଇଲେ । କୃଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ କର ଆଦାୟ କଲେ । ଅନ୍ୟାୟଭାବେ ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କୁ ଗାଦିଚ୍ୟୁତ କରାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଶାସନରେ ରଖିଲେ ।

ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାରିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ କିପରି ରକ୍ଷା ପାଇବେ, ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କଲେ । ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟବାହିନୀରେ କାମ କରୁଥିବା ସିପାହୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଭେଦଭାବ ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ । ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗର ବାରାକପୁର ଓ ବରହମ୍ପୁରଠାରେ ପ୍ରଥମେ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଏହି ବିଦ୍ରୋହ କ୍ରମଶଃ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଝାନ୍‌ସୀ ରାଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଈ, ତାନ୍ତିଆଟୋପେ ଓ ନାନା ସାହେବ ଏହି ବିଦ୍ରୋହର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଚାଖି ଖୁଣ୍ଟିଆ (ଚନ୍ଦନ ହଜୁରୀ) ଝାନ୍‌ସୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ିଥିଲେ ।

ସମ୍ବଲପୁରର ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ଭାଇ ଓ ଅନୁଗତମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ସହିତ ଘମାଘୋଟ ଲଢ଼େଇ କରିଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପ୍ରଭୂତ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ଓ ମନୋବଳ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିଲା । ୧୮୫୭ ମସିହାର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ କୁହାଯାଏ ।

(ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ)

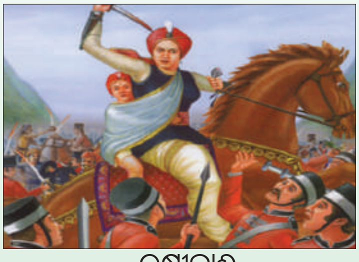
ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଈ

ତାନ୍ତିଆଟୋପି

୧୮୫୭ ମସିହାରେ ଘଟିଥିବା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଐତିହାସିକମାନେ କାହିଁକି ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ବୋଲି କହିଥାଆନ୍ତି ? ତାହାର ଯେକୌଣସି ତିନୋଟି କାରଣ ତଳେ ଲେଖ ।

୧. ---

୨. ---

୩. ---

ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ପରେ ଇଂରେଜମାନେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶୋଧ ପରାୟଣ ହୋଇ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ । ଏଣୁ ୧୯୧୯ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ପଞ୍ଜାବର ଅମୃତସର ସହରର ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗଠାରେ ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ଲୋକଙ୍କର ଏକ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସଭା ହେଉଥିଲା । ସେଥିରେ ଛୋଟ ପିଲା, ବୃଦ୍ଧ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ହଠାତ୍ ସେହି ସଭାରେ ଇଂରେଜ ଅଫିସର ଜେନେରାଲ ଡାୟର୍ ପହଞ୍ଚି ଇଂରେଜ ସିପାହୀମାନଙ୍କୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରକୁ ଅତର୍କିତ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଗୁଳି ମାଡ଼ରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ସଭା ସ୍ଥଳରେ ଟଳି ପଡ଼ିଲେ । ଆହତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ସମଗ୍ର ପଞ୍ଜାବକୁ ବାହାର ଦୁନିଆଠାରୁ ଅଲଗା ରଖାଗଲା ।

(ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍)

(ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭର ଚିତ୍ର)

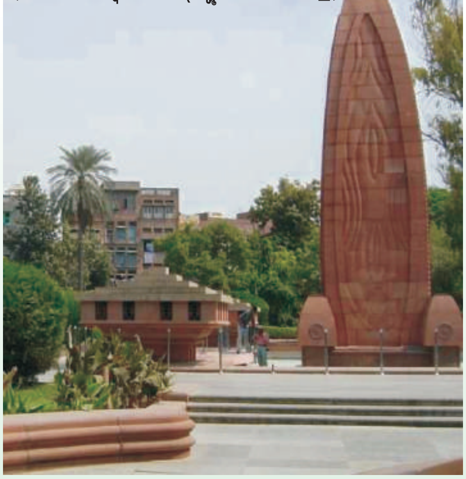

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । କ୍ରମେ ଏହି ଖବର ଧୀରେ ଧୀରେ ଭାରତରେ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଭାରତବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଘୃଣାଭାବ ଭରିଗଲା ।

ସେହି ସମୟରେ ପଞ୍ଜାବରେ ଜଣେ ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ଯୁବକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନାମ ଉଦ୍ଧାମ ସିଂ । ସେ କଳେ ବଳେ କୌଶଳେ ଜେନେରାଲ ଡାୟରଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ଶପଥ ନେଲେ । ଶେଷରେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଗୁଳି କରି ଜେନେରାଲ ଡାୟର୍‌ଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ।

ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଦମନମୂଳକ ନୀତି ଓ ଆଇନ ବିରୋଧରେ ଭାରତୀୟମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ୧ ୯ ୨ ୦ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । ଏହା ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଅହିଂସା ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଅସହଯୋଗ କରିବାକୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ହିଂସା ପଥ ଅନୁସରଣ କଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ବାଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ବୋଲି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ।

(ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାଶ)

ଇଂରେଜ ସରକାର ବିରୋଧରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ ଦେଶ ସାରା ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା । ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନେ ସ୍କୁଲ କଲେଜକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ନିଜ ସାଧ୍ୟମତେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଲେ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଚାକିରି ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଓକିଲମାନେ ଆଇନ ବ୍ୟବସାୟ ଛାଡ଼ି ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । କେତେକ ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ବ୍ୟକ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚପଦ, ପଦବୀ ଓ ପଦକ ଆଦି ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଲୋକେ ବିଲାତି ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଲେ ନାହିଁ । ଚାରିଆଡ଼େ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ । ପରିଶେଷରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାଶ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଗୋରଖପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଚୌରୀଚୌରାଠାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅହିଂସା ନୀତିରେ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ସେଠାରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଥାନା ପୋଡ଼ିଦେଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଥାନାରେ ଥିବା ସିପାହୀ ଜୀବନ୍ତ ପୋଡ଼ିହୋଇ ମଲେ । ଆଉ କେତେକ ପୁଲିସକର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକେ ନିର୍ଦ୍ଦୟଭାବେ ହତ୍ୟା କଲେ ।

ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ହିଂସା ମାର୍ଗରେ ଅସହଯୋଗ ଚାଲିଲେ ବିଭ୍ରାଟ ଦେଖାଦେବ । ସହଜରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଆଗେଇବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଏହି ଅବସରରେ ସରକାର ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଗଲା । ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦେଶର ବହୁ ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରାଗଲା । ଲୋକେ ଅରଟରେ ସୂତା କାଟି ଲୁଗା ବୁଣିଲେ, ଖଦଡ଼ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଲେ ଓ ବିଦେଶୀବସ୍ତ୍ର ବର୍ଜନ କଲେ ।

ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ସମୁଦ୍ରରୁ ଲୁଣ ମାରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଇଂରେଜ ସରକାର ଆଇନ କଲେ । ଏହି ଆଇନ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଆମ ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଭିମାନ ଉପରେ ବିଶେଷ ଆଞ୍ଚ ଆଣିଲା । ସମସ୍ତେ ଏହି ଆଇନକୁ ବିରୋଧ କଲେ । ୧ ୯୩୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୧ ୨ ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସତ୍ୟଗ୍ରହୀମାନଙ୍କୁ ସାଥିରେ ନେଇ ଗୁଜରାଟର ଦାଣ୍ଡି ନାମକ ସ୍ଥାନକୁ ଲୁଣ

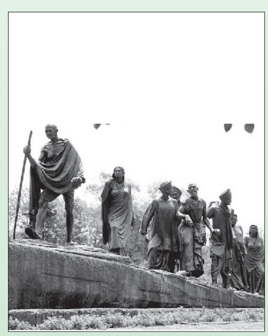

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଦାଣ୍ଡିଯାତ୍ରା

ମାରିବାକୁ ଗଲେ। ଏହା ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ''ଦାଣ୍ଡିଯାତ୍ରା'' ନାମରେ ପରିଚିତ। ସେହିବର୍ଷ ଏପ୍ରିଲମାସ ୬ ତାରିଖରେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲବଣ ଆଇନ ଭାଙ୍ଗି ଲୁଣ ମରାଗଲା।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି, ଅସ୍ତରଙ୍ଗ, ଗୋପ, ହୁମା, ଇରମ ଆଦି ସ୍ଥାନରେ ସମବେତ ହୋଇ ଲୁଣ ମାରିଲେ । ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ, ରମାଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି।

(ଜବାହରଲାଲ ନେହରୁ)

ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ବହୁ ଯୁବକ ଓ ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ, ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ଲାଲା ଲଜପତ ରାୟ, ବାଲଗଙ୍ଗାଧର ତିଳକ, ବିପିନ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଲ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ, ରଘୁ ଦିବାକର, ମୌଲାନା ଅବୁଲ କଲାମ ଆଜାଦ, ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭ ଭାଇ ପଟେଲ ଆଦିଙ୍କ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ଭରସା ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଜାପାନ ପଳାଇଗଲେ । ସେଠାରେ ଯୁଦ୍ଧବନ୍ଦୀ ଥିବା ଭାରତୀୟ ସୈନିକଙ୍କୁ ଏକାଠି କଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ "ଆଜାଦହିନ୍ଦ ଫୌଜ" ନାମକ ଏକ ସେନାବାହିନୀ ଗଢ଼ିଲେ । ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ "ଦିଲ୍ଲୀ ଚଲୋ" ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କଲେ । ସୈନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କ ଡାକରାରେ ଭାରତର ରାଜଧାନୀ ଦିଲ୍ଲୀ ଅଧିକାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଜନ୍ମ ମାଟିର କେତେକ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାର କରିନେଲେ । ସେ ସବୁବେଳେ କହୁଥିଲେ, "ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ,ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି ।"

(ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ)

ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଇତିହାସରେ ନିଜର ତ୍ୟାଗପୂତ ଜୀବନ, କର୍ମନିଷ୍ଠା ଓ ଆଜାଦ୍‌ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ରୂପେ ସଂଗ୍ରାମୀ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି।

ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଓ କଂଗ୍ରେସର ଟାଣୁଆ ନେତାମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ କେବଳ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ ସହଜରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ ହେବନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ପାଇଁ କେହି କେହି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ।

୧ ୯ ୪ ୨ ମସିହାରେ ୱାର୍ଦ୍ଧାଠାରେ କଂଗ୍ରେସର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଏକ ବୈଠକ ହେଲା। ''ଭଲରେ ଭଲରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଶୀଘ୍ର ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଆନ୍ତୁ।'' ଏହି କମିଟିରେ ଏପରି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲା

ଅଧିକାଂଶ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁମୋଦିତ ହେଲା । ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅରାଜି ହେଲେ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରାଯିବ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା । ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଗୃହୀତ ହେବାର ପର ଦିନ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଗଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ ମୌଲାନା ଅବୁଲ କଲାମ ଆଜାଦ୍, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳିନୀ, ଆସଫ୍ ଅଲ୍ଲୀ ପ୍ରଭୃତି ତୁଙ୍ଗ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଗଲା । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବେଗରେ ଏହି ଖବର ଭାରତର ଚାରିଆଡ଼େ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଗଲା ।

"ଇଂରେଜ ଶାସକ, ଭାରତ ଛାଡ଼" ଧ୍ୱନିରେ ଭାରତର ଆକାଶ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ , ଡାକଘର, ରେଳଷ୍ଟେସନ ଆଦି ପୋଡ଼ି ପକାଇଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କର ଚିରାଚରିତ ଦମନଲୀଳା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ବହୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଲାଠି ମାଡ଼ ଖାଇଲେ । ଗିରଫ ହେଲେ, ତଥାପି ସଂଗ୍ରାମ ପଥରୁ ଓହରିଲେ ନାହିଁ ।

ସରକାରଙ୍କର ଏହିସବୁ ଦମନମୂଳକ କଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଖବର ପାଇଲେ । ୧୯୪୩ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ଜେଲରେ ଅନଶନ କଲେ । ପରିସ୍ଥିତି ଅଧିକ ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିବା ଜାଣି ଇଂରେଜ ସରକାର ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ଖଲାସ କଲେ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ୧୯୪୪ ମସିହାରେ ଜେଲରୁ ଖଲାସ ହେଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଏଣିକି ଆଉ ଧମକ ଦେଇ ସାମରିକ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଭାରତକୁ ଶାସନ କରିହେବ ନାହିଁ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ୧୯୪୫ ମସିହାରେ ଶ୍ରମିକ ଦଳର ନେତା ଆଟ୍‌ଲି ବିଲାତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ । ସେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଦାବି ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଥିଲା । ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ବିଲାତର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ ଅନୁମୋଦିତ ହେଲା । ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କଲା । ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ନାଗରିକ ଭାବେ ପୃଥିବୀବାସୀଙ୍କ ଆଗରେ ପରିଚିତ ହେଲୁ । ଏସବୁ ଆମ ଭାରତର ନିର୍ଭୀକ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତାପ୍ରେମୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଯୋଗୁ ସମ୍ଭବପର ହୋଇଥିଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ବହୁତ ଜନଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ଆମ ଦେଶର ଶାସନଭାର ଆମେ ଫେରି ପାଇଲୁ । ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ନିଜେ ନିଜକୁ ଶାସନ କରିପାରୁଛୁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ହେଉଛି ଆମର ଏକ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ । କୌଣସି ସମୟରେ ବା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହି କଷ୍ଟଲବ୍ଧ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ହାତଛଡ଼ା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକ ମୌଳିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଲେ :

- କେତେକ ଇଂରେଜ ବଣିକ ୧୬୦୦ ମସିହାରେ ଇଷ୍ଟ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ନାମକ ଏକ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥଲେ । ସେମାନେ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଜାହାଙ୍ଗୀରଙ୍କ ଅନୁମତିକ୍ରମେ ଭାରତରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।
- ଆମ ଦେଶର କେତେକ ଶାସକ ଓ ଲୋକଙ୍କ ଏକତା ଅଭାବରୁ ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତର ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ନିଜ ଅଧୀନକୁ ନେଲେ ।

- କ୍ରମଶଃ ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ଧନ ରତ୍ନ ନିଜ ଦେଶକୁ ନେଲେ ଓ ଆମ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବେ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ ।
- ସେମାନଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୋଧରେ ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ସିପାହୀମାନେ ଏକ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥିଲେ । ଏହି ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ବୋଲି ଐତିହାସିକମାନେ କହନ୍ତି ।
- ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ପଞ୍ଜାବର ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଜେନେରାଲ ଡାୟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘଟିଥିଲା।
- ୧୯୨୦ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ, ୧୯୩୦ରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ଭାରତରେ ଅଧିକ କାଳ ଶାସନ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ଜାଣି ବିଲାତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଟ୍‌ଲୀ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ।
- ଆମ ଦେଶ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କଲା ।
- ଆମ ସ୍ୱାଧୀନତା, ଆମ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କର ଅତୁଳନୀୟ ଦାନ ।
- ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଆମେ ଜାତିର ପିତା ରୂପେ ସମ୍ମାନ ଦେଉ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) କେତେକ ଇଂରେଜ ବଣିକ............ମସିହାରେ ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।
(୧୬୦୦, ୧୬୦୫,୧୬୧୦)

(ଖ) ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ............ମସିହାରେ ହୋଇଥିଲା ।
(୧୮୩୭, ୧୮୫୭, ୧୮୮୭)

(ଗ) ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ............ ମସିହାରେ ଘଟିଥିଲା ।
(୧୯୧୭, ୧୯୧୮, ୧୯୧୯)

(ଘ) ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଦମନମୂଳକ ଆଇନ୍ ବିରୋଧରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ .... ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ।
(୧୯୨୦, ୧୯୩୦, ୧୯୪୦)

(ଚ) ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ .... ମସିହାରେ ୱାର୍ଦ୍ଧାଠାରେ କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା ।
(୧୯୪୧, ୧୯୪୨, ୧୯୪୩)

୨. ତଳେ କେତେ ଜଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ସେମାନେ କେଉଁ ସ୍ଥାନର ତାହା କୋଠରିରେ ଲେଖ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ନାମ	ସେମାନେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନର ତା'ର ନାମ
ଉଦ୍ଧାମ ସିଂ	
ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ	
ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ	
ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାଶ	

୩. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଘଟଣାବଳୀ ସହିତ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ଯେଉଁ ମସିହା ସହ ସଂପର୍କ ଅଛି, ତାହା ଗାର ଟାଣି ଯୋଡ଼ ।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	**'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ**
ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ	୧୯୧୯ ମସିହା, ଏପ୍ରିଲ ୧୩
ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍	୧୯୩୦ ମସିହା
ଦାଣ୍ଡିଯାତ୍ରା	୧୯୪୭ ମସିହା
ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ	୧୯୪୪ ମସିହା
	୧୮୫୭ ମସିହା

୪. (କ) ଲବଣ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମ୍ପର୍କରେ ପାଞ୍ଚଟି ଧାଡ଼ି ଲେଖ ।

(ଖ) ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଭାରତୀୟମାନେ କାହିଁକି ସଂଗ୍ରାମ କରିଥିଲେ ? ପାଞ୍ଚଟି ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖ ।

(ଗ) ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ସମୟରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ନେତୃତ୍ୱ କେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ନେଇଥିଲେ ?

(ଘ) "ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ , ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି", ଏ କଥା କିଏ କହିଥିଲେ ?

----

୫. ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମ୍ପର୍କରେ ପାଞ୍ଚଟି ବାକ୍ୟ ଲେଖ ।

୧. ---
୨. ---
୩. ---
୪. ---
୫. ---